

SOCIETATE & VALORI

Noiembrie 2006

DIZABILITATE
&
ABILITATE

Societate & Valori: Volumul 11, Numărul 11

Editor	Robyn L. Zeager
Editor colaborator	Chandley McDonald
Editor adjunct	Rosalie Targonski
Referenți de specialitate	Mary Ann Gamble
Kathy Spiegel	
Fotograf	Barry Fitzgerald
Editor fotografii	Ann Monroe Jacobs
Design copertă	Thaddeus A. Miksinski Jr.
<hr/>	
Redactor șef	George Clack
Editor executiv	Richard W. Huckaby
Director producție	Christian Larson
Director producție adjunct	Sylvia Scott
<hr/>	
Comitetul de redacție	Jeremy F. Curtin
	Janet E. Garvey
	Charles N. Silver
	Jeffrey E. Berkowitz

Coperta, design realizat de Thaddeus A. Miksinski Jr., reprezintă, în fundal, litere din alfabetul Braille și trei simboluri stilizate care reprezintă diferite tipuri de Dizabilități, scaunul cu roțile reprezentând persoanele cu Dizabilități motorii, ochiul reprezentând persoanele care sunt nevăzătoare sau au deficiențe de vedere, iar urechea reprezintă persoanele care sunt surde sau au deficiențe de auz. Simbolurile internaționale standard, realizate de Graphic Artists Guild – Asociația Artiștilor Grafici, pot fi găsite la adresa <http://www.gag.org/resources/das.php>

Biroul pentru programe de informare internațională al Ministerului de Externe al SUA publică reviste electronice pe cinci domenii tematice sub sigla „*eJournal USA*” – *Perspective economice, Dosare internaționale, Democrație și drepturile omului, Obiectivele politicii externe a SUA și Societate și valori*. Aceste publicații analizează principalele chestiuni de interes pentru Statele Unite și comunitatea internațională, cum ar fi societatea, valorile, gândirea și instituțiile din S.U.A.

În fiecare lună, este publicată o nouă revistă în limba engleză, urmată de versiunile în franceză, portugheză, rusă și spaniolă. Anumite numere sunt, de asemenea, traduse în limbile arabă, chineză și în persană. Aceste reviste sunt catalogate pe volume (numărul de ani de publicare) și numere (numărul de ediții apărute în cursul anului respectiv).

Opiniile exprimate în aceste reviste nu reprezintă neapărat punctele de vedere sau politicile guvernului S.U.A. Ministerul de Externe al SUA nu este responsabil de conținutul sau de accesarea site-urilor pe Internet legate de aceste reviste; numai editorii respectivelor site-uri au această responsabilitate. Articolele, fotografiile și ilustratele publicate pot fi reproduse și traduse în afara Statelor Unite, cu excepția cazului în care există restricții explicite privind drepturile de autor, situație în care este necesar acordul deținătorilor dreptului de autor menționați în revistă.

Biroul pentru Programe de Informare Internațională păstrează numerele recente și mai vechi în mai multe formate electronice, precum și o listă a revistelor în curs de apariție, la următoarea adresă: <http://usinfo.state.gov/pub/ejournalusa.html>. Comentariile dumneavoastră sunt binevenite la sediul Ambasadei SUA din țara dumneavoastră sau la sediul redacției, la adresa:

Editor, *eJournal USA*
IIP/PUBS
U.S. Department of State
301 4th Street SW
Washington, DC 20547
Statele Unite ale Americii
Email : eJournalUSA@state.gov

Cuvânt înainte

O dizabilitate poate limita, direct sau indirect, participarea persoanei în cauză la activitățile vieții cotidiene. Efectele directe pot fi identificate relativ ușor – deficiența de vedere, de exemplu, poate afecta mobilitatea, precum și capacitatea de a citi materialele tipărite clasic sau să se uite la televizor. Însă efectele indirecte nu pot fi, adesea, identificate sau compensate atât de simplu, dar sunt la fel de incapacitante ca și celelalte. Prezența unei Dizabilități poate complica educația, astfel că anumite persoane cu Dizabilități încă pot avea un nivel de educație inferior celorlalți, chiar dacă dizabilitatea nu este nici intelectuală, nici cognitivă. În funcție de dizabilitatea de care suferă și de accesul la diferitele forme de sprijin, persoanele cu Dizabilități se confruntă și cu alte efecte indirecte, cum ar fi, de exemplu, mobilitatea redusă, accesul social limitat, dificultatea mai mare în găsirea unui loc de muncă (sau posibilitatea de a se deplasa la locul de muncă și de a îndeplini sarcinile strict fizice) și, nu în ultimul rând, dificultatea de a-și satisface nevoile pe planul sănătății, condiției fizice și alimentației. Conștienți de faptul că persoanele cu Dizabilități, ca grup, au tendința de a fi mai puțin instruite și mai afectate de șomaj, și de faptul că starea lor de sănătate este, de multe ori, mai proastă decât a restului populației – în multe cazuri, din motive care nu țin direct de dizabilitatea de care suferă – Statele Unite au conceput programe și sisteme juridice de protecție care vizează atenuarea acestor probleme.

Analizând această chestiune, am constatat că întotdeauna se găsea cineva gata să își asume meritele pentru Legea pentru persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans with Disabilities Act, ADA) sau să atribuie meritele unei alte persoane. În cele din urmă, am înțeles că aceste afirmații aparent contradictorii, departe de a reflecta o situație conflictuală, ilustreau, de fapt, nivelul extraordinar de cooperare și colaborare care a fost necesar pentru ca această lege să fie adoptată.

De la președinți și membri ai Congresului la organizații pentru apărarea drepturilor cetățenilor, la agenții care lucrează pentru persoanele cu Dizabilități, avocați, oameni de afaceri, filantropi, cercetători din domeniul medical și tehnic, activiști, un număr impresionant de persoane au

contribuit la această lege, prin ideile lor, exemplul pe care l-au dat și prin sursa de inspirație pe care au constituit-o ele însele; însă, mai presus de acestea, aceste persoane au pus în evidență valoarea culturală pe care o are această lege – și anume că fiecare persoană este o combinație de abilități și Dizabilități, de aptitudini și deficiențe. Dacă sunt sprijinite, chiar și persoanele care suferă de cele mai grave Dizabilități pot să își depășească deficiențele, maximizându-și, astfel, aptitudinile, și pot duce o viață împlinită și utilă, contribuind nu numai la propria lor bună-stare, ci îmbogățind și restul societății în multiple moduri.

Acest număr al revistei prezintă anumite aspecte alte acestei chestiuni. Sperăm că veți citi cu plăcere articolele pe tema Legii privind persoanele cu Dizabilități

din SUA și pe tema programelor în curs care vizează transformarea dizabilităților în abilități, fie că este vorba despre locuințe fie de cercetările din domeniul tehnicii și al medicinei. Sperăm, în special, că veți fi inspirați, la fel cum am fost și noi, de experiențele persoanelor și grupurilor care arată – zi de zi – că darurile cele mai uimitoare pot veni de la cei care sunt prea ușor lăsați deoparte.

Crearea de posibilități și îndepărtarea obstacolelor pentru persoanele cu Dizabilități reprezintă un efort continuu; de asemenea, abordăm o serie de lipsuri care persistă și prezentăm demersurile întreprinse în vederea acoperirii acestora.

Anumite programe descrise în acest număr, cum ar fi, de exemplu, sfaturile pentru găsirea unui loc de muncă, au fost create pentru a veni în ajutorul persoanelor din Statele Unite. Am hotărât să includem și informații referitoare la aceste programe deoarece ilustrează gama largă de chestiuni legate de aplicarea ADA și deoarece pot fi utile pentru crearea de programe similare în alte țări.

În cadrul cercetărilor noastre, am întâlnit numeroase persoane, organizații și guverne din întreaga lume implicate în acțiuni importante în folosul persoanelor cu dizabilități. Sperăm că vor găsi interesante și utile informațiile privitoare la programele în vigoare în Statele Unite, la fel cum și noi am fost profund impresionați și inspirați de acțiunile lor.

Redacția

SOCIETATE ȘI VALORI

MINISTERUL DE EXTERNE AL SUA / NOIEMBRIE 2006 / VOLUMUL 11 / NUMĂRUL 11

<http://usinfo.state.gov/pub/ejournalusa.html>

Dizabilitate și abilitate

4. **Declarația Președintelui cu ocazia celei de-a 16-a aniversări a Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA**

PREȘEDINTELE GEORGE W. BUSH

I – PROTEJAREA DREPTURILOR TUTUROR

Această secțiune descrie diferitele aspecte ale aplicării Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA (ADA) și modul în care, conform discursului Președintelui Bush, „a jucat un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții a milioane de americani”.

5. **În Statele Unite, societatea și legile protejează drepturile persoanelor cu Dizabilități**

PETER BLANCK, PREȘEDINTELE INSTITUTULUI BURTON BLATT, UNIVERSITATEA SYRACUSE

Un specialist în chestiunile legate de Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA (ADA) discută o serie de aspecte referitoare la aplicarea acestei legi, precum și importante acțiuni în justiție.

9. **Garantarea accesului pentru persoanele cu Dizabilități: O problemă a întregii comunități**

MICHAEL JAY FRIEDMAN, REDACTOR ÎN CADRUL BIROULUI PENTRU PROGRAME DE INFORMARE INTERNAȚIONALĂ AL MINISTERULUI DE EXTERNE AL SUA

Ca urmare a adoptării ADA, atât orașele mari, cât și cele mici, au răspuns prin a oferi o varietate de servicii și resurse persoanelor cu Dizabilități.

11. *Galerie foto: Zone de joacă*

12. **Angajarea persoanelor cu Dizabilități: O mișcare benefică pentru afaceri**

ELIZABETH KELLEHER, REDACTOR ÎN CADRUL BIROULUI PENTRU PROGRAME DE INFORMARE INTERNAȚIONALĂ AL MINISTERULUI DE EXTERNE AL SUA

ADA impune o serie de condiții firmelor. Acest articol arată modul în care au răspuns diferite firme și care au fost beneficiile obținute de acestea.

14. *Sidebar: Cum abordează o firmă problema dizabilității*

15. **Amerindienii din SUA și dizabilitatea: Programul AIDTAC al Universității din Montana**

JULIE CLAY ȘI GAIL GREYMORNING, DIRECTOAREA ȘI DIRECTOAREA ADJUNCTĂ A CENTRULUI DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ PENTRU AMERINDIENII CU DIZABILITĂȚI (AIDTAC), DIN CADRUL INSTITUTULUI RURAL AL UNIVERSITĂȚII DIN MONTANA

Acest articol descrie condițiile culturale și sociale speciale care îi afectează pe amerindienii cu Dizabilități din SUA și programele elaborate în vederea abordării unora din aceste provocări.

II – CONTINUAREA PROGRESSELOR

În această secțiune sunt prezentate anumite domenii în care au fost realizate eforturi, așa cum se menționează în declarația Președintelui Bush, pentru „a continua progresele deja realizate pe baza Legii privind persoanele cu Dizabilități din USA”

17. **Căutarea de informații privind progresele realizate în medicină**
18. **Inițiativa Noua Libertate**
21. **Diseminarea informațiilor: Site-ul Internet DisabilityInfo.gov**
21. **Sprijin în căutarea unui loc de muncă**
23. **Sănătate și bună-stare: Apelul Ministrului american al Sănătății**
24. **Educarea copiilor cu dizabilități**
25. **Sidebar: Sensibilizarea publicului la problemele persoanelor cu Dizabilități**
26. **Intervenția în situații de calamități: Satisfacerea nevoilor persoanelor cu Dizabilități**
27. **Problema dizabilității și afaceri externe**
28. **Tehnologie: Echiparea persoanelor cu Dizabilități pentru a le permite să facă față provocărilor vieții cotidiene**
29. **Galerie foto: Continuarea progreselor**

III – CINSTIREA CONTRIBUȚIILOR ADUSE DE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

În această secțiune, cum se menționează și în declarația Președintelui George Bush, vom lăuda unele dintre numeroasele contribuții pe care persoanele cu Dizabilități le-au adus societății.

30. **Mattie Stepanek, poet**
31. **Angela Rockwood-Nguyen: Cum să îi ajuți pe ceilalți să meargă înainte**
32. **Rachael Scdoris, musherul care participă la curse**
33. **Michael Naranjo, sculptor**
34. **Președintele american în scaun cu roțile**
35. **Matthew Sanford, profesor de yoga**
36. **Marlee Matlin, actriță**
37. **Organizația Special Olympics**
38. **Chris Burke, ziarist și actor**
39. **Cea mai bună educație: sprijin, speranțe și vise**
42. **Mandy Oei**

IV – RESURSE SUPLIMENTARE

44. **Bibliografie (în limba engleză)**
46. **Site-uri Internet**

Video online (în limba engleză)

- *Dizabilitatea nu înseamnă incapacitate*
Apelul Ministrului american al Sănătății pentru ameliorarea sănătății și bunei-stări a persoanelor cu dizabilități

- *Abilitatea înaintea dizabilității*
Organizația Națională pentru Persoanele cu Dizabilități –
National Organization on Disability www.nod.org

<http://usinfo.state.gov/journals/itsv/1106/ijse/ijse1106.htm>

Declarația Președintelui cu ocazia celei de-a 16-a aniversări a Legii privind persoanele cu dizabilități din SUA

Președintele George W. Bush

Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans with Disabilities Act, ADA) a ajutat SUA să își țină promisiunea făcută către milioane de persoane cu Dizabilități. Aniversarea acestei măsuri cu valoare istorică ne oferă posibilitatea de a sărbători progresele pe care le-am realizat în cursul celor șaisprezece ani și multiplele contribuții pe care persoanele cu Dizabilități le aduc țării noastre.

Când Președintele George H. W. Bush a semnat ADA la data de 26 iulie 1990, a descris această lege ca fiind „o reinnoire extraordinară nu numai pentru persoanele cu Dizabilități, ci pentru noi toți, deoarece privilegiul valoros de a fi american presupune, se asemenea, o datorie sfântă – aceea de a veghea că drepturilor tuturor celorlalți americani sunt respectate”. Vastele reforme care au decurs din ADA au jucat un rol semnificativ în îmbunătățirea calității vieții a milioane de cetățeni și cetățene ai SUA care trebuie să se confrunte zi de zi cu provocări deosebite pentru a putea participa deplin la toate aspectele vieții americane.

Prin intermediul Inițiativei Noua Libertate, administrația mea continuă progresele realizate prin ADA. Am stabilit o conexiune către serviciile de informații și resursele guvernului federal referitoare la Dizabilități prin crearea site-ului Internet *www.DisabilityInfo.gov*. Mai mult, serviciile de pregătire profesională și de plasare a forței de muncă stabilite în cadrul programului Bilet pentru muncă [Ticket to Work] și prin Centrele polivalente de dezvoltare a carierei [OneStop Career Centers] sporesc numărul de ocazii de angajare. De asemenea, extindem posibilitățile de educație pentru copiii cu Dizabilități, oferindu-le instrumentele necesare pentru a reuși în clasă, acasă și în cadrul comunității. În plus, sprijinim progresele tehnologice și încurajăm creșterea distribuirii de tehnologii de asistare pentru a ajuta persoanele cu Dizabilități să trăiască și să muncească într-un mod cât mai independent. Administrația mea va continua aceste eforturi pentru a înlătura obstacolele cu care se confruntă persoanele cu Dizabilități din SUA și familiile acestora pentru ca fiecare persoană să se poată realiza la potențialul maxim.

În această zi de aniversare a ADA, reiterăm angajamentul nostru de a veghea ca promisiunile fundamentale ale democrației noastre să fie accesibile tuturor cetățenilor noștri. În efortul nostru de a deveni o societate cât mai sigură și mai plină de speranță, caracterul Americii prin față de celălalt... Îi invit nele SUA să cinstească aduse de persoanele cu lucrăm pentru a ne păstra prin ADA, aceea de a țării să trăiască în demni-productiv și să își realize-

De-a lungul anilor, președintele Bush a susținut numeroase programe și măsuri legislative referitoare la persoanele cu Dizabilități. În această fotografie din 2004, Președintele vorbește cu o mamă și fiica sa înainte de semna Lege privind educația persoanelor cu Dizabilități (Individuals with Disabilities Education Act, IDEA).

să continuăm să arătăm compasiunea noastră, unul pe toți cetățenii și cetățenele numeroasele contribuții dizabilități, continuând să promisiunea exprimată permite tuturor cetățenilor tate, să muncească în mod ze visele. ■

I – PROTEJAREA DREPTURILOR TUTROR

Această secțiune descrie diferitele aspecte ale aplicării Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA (ADA) și modul în care, conform declarației Președintelui Bush, „a jucat un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții a milioane de americani”.

Președintele George H. W. Bush (centru) semnează Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA (1990). De-o parte și de alta se găsesc, la stânga Dl. Evans Kemp, președintele Comisiei pentru egalitatea de șanse pe piața muncii (EEOC) și, la dreapta, Dl. Justin Dart, președintele Comisiei privind angajarea persoanelor cu Dizabilități. În picioare se află pastorul Harold Wilke (la stânga) și dna Sandra Swift Parrino, președinta Consiliului național pentru Dizabilități (la dreapta).

Societatea și legile din SUA protejează drepturile persoanelor cu Dizabilități

Peter Blanck

Peter Blanck este profesor universitar și președinte la Institutul Burton Blatt al Universității Syracuse. A contribuit la redactarea și adoptarea Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA, ADA (Americans with Disability Act), a susținut acest demers în fața Congresului și a pledat în fața Curții Supreme a SUA în acțiuni în justiție legate de această temă. A scris și a susținut numeroase conferințe pe acest subiect.

In Statele Unite, definiția juridică a dizabilității și atitudinile cu privire la Dizabilități și la persoanele cu Dizabilități au evoluat de-a lungul anilor. În mod tradițional, o dizabilitate era asociată unui defect care

împiedica participarea persoanei respective la activitățile „normale” ale vieții. Putea fi vorba de o deficiență fizică sau psihică, prezentă la naștere sau apărută mai târziu, ca urmare a unui accident sau a unei boli. Atitudinile variau: unele persoane doreau să le protejeze pe persoanele cu Dizabilități, altele se temeau că dizabilitatea le va limita capacitățile și, prin urmare, valoarea individului; mai mult, altora le era rușine și învinovăteau persoana respectivă și familia acesteia. În numeroase cazuri, persoane era ținută deoparte și aceasta nu intra deloc în contact cu restul societății; în majoritatea cazurilor, dizabilitatea era percepută ca o afecțiune permanentă și epuizantă, pe care nici un tratament sau intervenție nu putea să o diminueze.

PROTEJAREA DREPTURILOR TUTROR

În Statele Unite, prima definiție juridică a dizabilității a apărut după Războiul de Secesiune (1861 – 1865), în cursul căruia numeroși soldați fuseseră răniți. În virtutea noilor legi cu privire la pensionarea foștilor combatanți, veteranii de război care luptaseră pentru Uniune (Nordul) urmau să primească pensii a căror sumă era stabilită în funcție de „incapacitatea lor de a efectua lucru manual”. Acest model asimila dizabilitatea unei infirmități care îl împiedica pe individ să participe în societate pe picior de egalitate cu concetățenii săi (și să-și câștige existența în mod independent). Astfel, nu toate dizabilitățile erau privite unitar; anumite tulburări psihice și boli infecțioase, de exemplu, erau, adesea, privite ca nedemne de a fi asistate și persoanele care sufereau de astfel de afecțiuni făceau, așadar, obiectul discriminării.

O sută de ani mai târziu, în anii 1960, programul de asigurări sociale a încercat să sprijine un grup mai larg de persoane care trăiau în sărăcie și persoane cu Dizabilități. Însă, aceste programe se înscriau în linia tradițională, aceea de a judeca persoanele în funcție de capacitatea lor de a se adapta la o lume care nu era concepută pentru ele și care îi lăsa deoparte pe cei care nu erau în măsură să participe la activitățile normale; de asemenea, aceste programe continuau să emită judecăți de valoare cu privire la cei care beneficiau de acest ajutor sau de aceste servicii.

SCHIMBAREA MENTALITĂȚILOR

Câțiva ani mai târziu, în anii 1970, persoanele cu Dizabilități au început să fie percepute ca un grup minoritar în societate – un grup cu drepturi civice care trebuiau protejate la fel ca în cazul celorlalte grupuri minoritare care revendicau egalitatea. Acest nou model reflecta o atitudine diferită asupra dizabilității și propunea un cadru fondat pe includere, autonomizare și independență economică. Susținătorii acestei noi viziuni și-au dat repede seama că trebuiau adoptate noi legi pentru a răspunde la drepturile și preocupările acestui grup. Astfel, au fost promulgate legile care garantau accesul persoanelor cu Dizabilități în secțiile de votare, la transportul aerian și care asigurau independența acestora în ceea ce privește sistemul educațional și de locuințe. Această mișcare a culminat cu adoptarea Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans Disability Act, ADA). Această lege reflectă evoluția mentalităților și ajută la promovarea acestora, oferind un cadru legal care permite discutarea problemelor în chestiune și a acțiunilor în justiție.

Odată cu promulgarea ADA, oamenii au început nu numai să doteze clădirile cu căi de acces pentru persoanele cu Dizabilități, ci și să caute metode de a le ajuta pe aceste persoane să se integreze și să participe deplin la toate aspectele vieții. Influența acestei legi s-a făcut

simțită în școli, în întreprinderi, în cadrul comunităților și în instituțiile publice; în toate ramurile guvernului și în serviciile medicale și sociale. Se resimte, de exemplu, și la nivelul modificărilor în terminologie: în Statele Unite, de exemplu, se preferă utilizarea termenului „persoană cu dizabilitate” (a person with a disability) mai degrabă decât „persoană handicapată” (a disabled person); de asemenea, se vorbește despre „abilități diferite” (different abilities) și nu despre un singur standard de normalitate față de care sunt judecați toți; se discută despre elevi care prezintă diferență în ceea ce privește procesul de învățare (learning differences) în loc să se spună că prezintă o dizabilitate de învățare (learning disability). Totodată, definiția dizabilității a fost extinsă pentru a putea include diferențele în ceea ce privește procesul de învățare sau de asimilare a informațiilor, limitările de ordin fizic și alte stări care nu îi permit individului să participe la activitățile importante ale vieții.

Numeroase grupuri și persoane au muncit de-a lungul anilor pentru a redacta această lege și pentru a o vedea promulgată. Prefața ADA stabilește obiectivele țării cu privire la persoanele cu Dizabilități, cum ar fi garantarea „egalității de șanse, participarea deplină, viața independentă și autonomia economică”. Când a semnat ADA, în luna iulie 1990, Președintele George W. H. Bush a descris această lege ca fiind „o reînnoire extraordinară nu numai pentru persoanele cu Dizabilități, ci pentru noi toți, deoarece privilegiul valoros de a fi american presupune, se asemenea, o datorie sfântă – aceea de a veghea ca drepturile tuturor celorlalți americani să fie respectate”.

Textul acestei legi se împarte în mai multe categorii, numite titluri. Fiecare titlu este numerotat și tratează un anumit aspect sau grup și metodele de protecție și drepturile corespunzătoare.

ADA în practică

Titlul I al legii interzice angajatorilor din domeniul privat să trateze în mod discriminatoriu persoanele cu dizabilități, în toate etapele procesului de angajare sau în cursul exercitării activității. Titlul II discută problema discriminării realizate de guvernul federal sau de administrațiile locale. Titlul III interzice discriminarea în locurile publice, de exemplu în hoteluri, restaurante, centre comerciale, etc. Titlul IV obligă furnizorii de servicii de telecomunicații să își facă serviciile accesibile și pentru persoanele cu dizabilități. Am avut șansa de a apăra interesele acestor persoane care erau vârful de lance al mișcării pentru drepturile persoanelor cu dizabilități. Poveștile pe care vi le împărtășesc în cele ce urmează sunt ale unor persoane care au luptat pentru a putea participa deplin în societate.

L-am cunoscut pe Don P. și pe familia sa în anul 1999 într-un atelier pentru persoanele cu dizabilități din Wisconsin. Într-un astfel de centru, persoanele care suferă de o dizabilitate fizică sau psihică dobândesc competențe profesionale utile și, mai mult, câștigă experiență profesională într-un mediu în care se simt în largul lor. Don are în jur de cincizeci de ani și suferă de o formă de retard psihic. Lucra ca om de serviciu într-un restaurant. Munca sa era excelentă și era apreciat de colegii săi. Într-o zi, managerul regional a vizitat restaurantul și, văzându-l pe Don, l-a criticat pe managerul local pentru că a angajat unul „dintre oamenii aceia”. După ce s-a întors la restaurant într-o altă zi, managerul regional l-a concediat pe Don deoarece managerul local refuza să o facă. Managerul local și alți angajați și-au dat demisia în semn de protest.

În cursul unui proces intentat în temeiul Titlului I al ADA, apărarea a susținut că Don nu era calificat pentru locul de muncă pe care îl ocupa și că restaurantul nu a dat dovadă de discriminare. Pledând în favoarea lui Don, am vorbit despre prejudecățile cu care oamenii ca el se confruntă pe piața muncii. Munca lui Don nu lăsa nimic de dorit; atitudinea conducerii, însă, ridica probleme. Verdictul juriului a fost că restaurantul se făcea vinovat de încălcarea ADA și trebuia să îi plătească lui Don daune și despăgubiri salariale în valoare de 70.000 de dolari. Mai mult, pentru a transmite mai bine mesajul că discriminarea pe baza unei Dizabilități nu va fi tolerată, juriul a obligat restaurantul să plătească daune penale în valoare de 13 milioane de dolari, la acea dată cea mai mare sumă percepută de un juriu într-un proces de discriminare la locul de muncă în temeiul ADA.

Titlul II al ADA cere ca serviciile oferite de stat și de administrațiile locale să fie accesibile și persoanelor cu Dizabilități. Un articol al Titlului II stipulează că instituțiile publice trebuie să își administreze programele într-un mediu integrat. În speța *Olmsteag contra Zimring* (1999), Curtea Supremă s-a bazat pe această obligație. Două femei care sufereau de retard psihic au deschis acțiune în justiție, în temeiul Titlului II, spunând că Statul Georgia le-a tratat în mod discriminatoriu, plasându-le într-o instituție în loc să le integreze în comunitate. Specialiștii care erau funcționari de stat au declarat că plasarea în cadrul comunității (adică tratarea într-o instituție locală și nu într-o instituție care presupune îndepărtarea acestor femei de căminele lor, de familiile și comunitățile lor) era perfect îndreptățită pentru situația lor deosebită, dar că un astfel de stabiliment nu exista la nivel local. Curtea Supremă a considerat că Statul Georgia se făcea vinovat de încălcarea ADA și l-a obligat să ofere aceste servicii la nivel local acestor două femei.

La începutul anilor 1990, la fel ca alți mulți avocați, am fost implicat în diferite acțiuni în justiție introduse în vederea îmbunătățirii condițiilor din instituțiile publice

de stat pentru persoanele cu dizabilități și, dacă era cazul, de a le oferi rezidenților șansa de a trăi în comunitate. În acest mod, am cunoscut-o pe Sara K. în 1991, pe vremea când era tratată într-un centru de îngrijire medicală al unei instituții din Wyoming, Wyoming State Training School. Sara își petrecuse mare parte din viață în centrul de îngrijire medicală al acestei școli. Această fetiță de zece ani, inteligentă și cu ochi vii, suferea de o afecțiune numită spina-bifida (sau ruptură de coloană) și alte probleme grave de sănătate. La încheierea procesului, s-a hotărât ca Sara să fie una dintre primele persoane care urmau să fie transferate într-un mediu comunitar. Evident, părinții au fost la început neliniștiți, dar au acceptat că Sara va părăsi spitalul pentru a trăi printre ei. Restul este o poveste uimitoare. Sara s-a adaptat la noua sa viață și s-a dezvoltat urmând cursurile unei școli normale. Cu câțiva ani mai devreme, se credea că își va petrece toată viața într-un pat de spital, într-o instituție uitată într-o parte îndepărtată a Wyomingului. Schimbarea care s-a produs în viața ei i-a permis să ducă o viață mai normală și să trăiască cu familia sa, cu colegii săi de clasă și în cadrul comunității sale și i-a oferit perspectiva unui viitor mai promițător.

VIITORUL

Modelul propus de ADA în ceea ce privește drepturile persoanelor cu Dizabilități are rezultate bune. Într-adevăr, aduce împreună țările din lumea întreagă în căutarea de politici adecvate care să îmbunătățească viața persoanelor cu Dizabilități. În anul 2006, în cadrul Convenției Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu Dizabilități, a fost adoptat un tratat privind drepturile persoanelor cu Dizabilități din întreaga lume.

În Statele Unite, ADA contribuie la reducerea discriminării și îi încurajează pe angajatori să facă amenajările necesare la locul de muncă. Conform unei anchete realizate de Organizația națională pentru persoanele cu Dizabilități (National Organization on Disability, NOD) împreună cu Harris în 2004, procentul persoanelor cu Dizabilități care reclamă cazuri de discriminare la locul de muncă a scăzut considerabil în cursul ultimilor patru ani. Există o serie de avantaje economice de care beneficiază companiile care angajează sau în care deja lucrează persoane cu Dizabilități.

Integrarea obligatorie prevăzută de Titlul II al ADA a afectat viața a mii de persoane. În speța *Tennessee contra Lane* (2004), George Lane, care suferea de o dizabilitate fizică, a fost cchemat în instanță într-un dosar de circulație. A trebuit să se târască pentru a urca cele două etaje până la sala de ședință deoarece nu exista nici un lift. Convocat la un al doilea termen, a refuzat să repete experiența. A intentat proces pentru a-și câștiga dreptul de a avea acces în

PROTEJAREA DREPTURILOR TUTROR

clădirile publice. Hotărârea Curții Supreme a SUA i-a fost favorabilă și a declarat că Titlul II obligă statele să trateze persoanele cu Dizabilități într-un mod non-discriminatoriu și să le garanteze accesul în instanțe.

Ideea centrală a Titlului III al ADA este foarte clară – centrele comerciale și mall-urile, cabinetele profesionale și întreprinderile, precum și hotelurile nu trebuie să trateze în mod discriminatoriu persoanele cu Dizabilități.

Din ce în ce mai multe locuri publice au devenit accesibile. O problemă care se ridică azi și care ar putea avea implicații majore privește utilizarea prevederilor Titlului III pentru garantarea accesului la Internet – și să impună, de exemplu, ca site-urile de Internet să fie prevăzute cu un program care să permită citirea ecranului pentru persoanele nevăzătoare. Site-urile Internet ale organizațiilor publice care sunt destinate publicului larg trebuie să respecte un set de standarde pentru a putea fi calificate ca accesibile.

Am prezentat cazul americanilor cu Dizabilități și încercarea lor de a-și câștiga drepturile civice – ieri, azi și mâine. Anumite atitudini persistă mult, și azi existând persoane cu Dizabilități care se luptă cu prejudecăți venite nu numai din partea întreprinderilor sau administrației, ci uneori chiar și din partea colegilor și chiar a membrilor familiei.

Am fost unul dintre avocații implicați într-un dosar de divorț în care părinții se luptau pentru încredințarea celor doi fii mici, Mike și Sam. Mike suferea de autism și urma cursuri compatibile cu nevoile sale educative și sociale. În cursul unei înfățișări, tatăl a declarat că faptul că Mike era autist a afectat dezvoltarea fratelui său, întârziind-o, și a cerut încredințarea lui Sam. Judecătorul i-a acordat încredințarea lui Sam și cei doi frați au fost separați. Decizia de a-i despărți pe cei doi frați se fonda pe presupunerea, nejustificată, că prezența unui copil autist în familie poate avea un efect negativ. Curtea nu a pus la îndoială calitățile de părinte ale mamei, însă le-a refuzat celor doi frați dreptul de a trăi împreună.

Am făcut apel la decizia judecătorului și Curtea de Apel din California s-a raliat la punctul nostru de vedere. Reîntâlnirea lui Mike și Sam ne amintește că drepturile persoanelor cu Dizabilități fac referire atât la lupta împotriva prejudecăților, cât și la depășirea barierelor materiale din lume. Sper din toată inima că vom putea atinge aspirațiile ADA. Modul în care vom aborda aceste chestiuni va determina viața următoarelor generații de copii cu dizabilități. Spre deosebire de generațiile mai mari, copiii noștri nu vor cunoaște o lume fără ADA, o lume fără viziunea egalității. ■

Opiniile exprimate în prezentul articol nu reflectă neapărat opiniile sau politica guvernului SUA.

Garantarea accesului persoanelor cu dizabilități: o problemă a întregii comunități

Michael Jay Friedman

© AP Images/Jeffrey Haderhauer

Mobilitatea contribuie la independența personală și economică. Una dintre metodele de care dispun orașele pentru a răspunde întregii populații este de a oferi mijloace de transport accesibile tuturor.

Că sunt mari sau mici, orașele din Statele Unite s-au angajat să asigure accesul tuturor locuitorilor lor la locurile publice. Michael Jay Friedman este redactor în cadrul Biroului pentru programe de informare internațională al Ministerului de Externe.

În Statele Unite, comunitățile locale participă deplin la eforturile naționale de a le garanta persoanelor cu Dizabilități totalitatea drepturilor care le sunt conferite prin Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans with Disability Act, ADA). Titlul II al acestei legi garantează accesul la serviciile, programele și activitățile cu caracter public. Scopul este unul nobil, cu siguranță, însă în anumite cazuri presupune cheltuieli publice considerabile. Se estimează, de exemplu, că instalarea unei platforme pentru scaunele cu roțile și realizarea modificărilor corespunzătoare la un autobuz costă 40.000 de dolari sau chiar mai mult. Chiar și în aceste condiții, în întreaga

țară primăriile s-au mobilizat pentru a face față acestei provocări. De la metropole la orașele și sate, autoritățile locale au răspuns promisiunii făcute de Președintele Bush persoanelor cu Dizabilități în anul 2001: „De fiecare dată când o ușă se închide unei persoane din cauza dizabilității de care suferă, trebuie să ne mobilizăm pentru a o deschide ... De fiecare dată când o barieră se ridică între voi și drepturile depline și demnitatea de cetățean de care trebuie să vă bucurați, trebuie să ne mobilizăm pentru a o îndepărta, în numele decenței și al dreptății”.

UN PARC AL MILENIULUI PENTRU TOȚI

Primarul Chicago-ului, Richard Daley, și-a fixat ca obiectiv să transforme orașul, al treilea din țară ca număr de locuitori, în orașul cel mai accesibil din țară. Când municipalitatea a decis să transforme o zonă neîngrijită, acoperită de căi ferate și parcări, într-o zonă de recreere, Daney a apelat la arhitectul Edward Uhler, care a hotărât să

PROTEJAREA DREPTURILOR TUTROR

concepă un „parc spectaculos de care să se poată bucura toți locuitorii și toți vizitatorii, oricare ar fi abilitățile lor”.

Inaugurat în 2004, „Millennium Park” cuprinde numeroase dotări care permit vizitatorilor cu Dizabilități să se bucure pe deplin de tot ce oferă. Fântâna centrală și bazinul nu foarte adânc sunt accesibile tuturor. Rampele de acces către zonele din parc situate la înălțime sunt amenajate pentru a permite persoanelor în scaun cu roțile să se întoarcă ușor la 180 de grade. Un grilaj structural a fost amplasat sub peluza principală pentru a face solul mai rigid și pentru a facilita, astfel, deplasarea scaunelor cu roțile.

Aceste inovații i-au adus arhitectului premiul „Barrier-Free America” acordat de Asociația Veteranilor paralizați din America („Paralyzed Veterans of America”). Președintele acestei asociații și-a exprimat recunoștința pentru „eforturile persoanelor ca Ed Uhlir, pentru care reprezintă o prioritate nu numai rezolvarea provocărilor zilnice cu care se confruntă persoanele cu Dizabilități, ci, mai important, crearea unui model care să poată oferi soluții acestor provocări”.

EFORTURI PREMIATE

Din 2001, Organizația Națională pentru persoanele cu Dizabilități (National Organization on Disability), care ține de sectorul privat, a acordat premiul „Accessible America” (America Accesibilă) orașelor care desfășoară eforturi maxime pentru a obține o integrare cât mai completă a persoanelor cu Dizabilități în colectivitate. Laureatii au dat dovadă de determinarea lor în garantarea pentru toți a accesului la educație, la un loc de muncă, la transport, la locuință, la locurile de cult și la o întreagă gamă de activități sociale, culturale, educative și sportive.

Orașul Pasadena, din California, laureat al premiului în anul 2004, și-a câștigat celebritatea prin organizarea unei defilări de Anul Nou („Tournament of Roses Parade”), urmată de un meci de fotbal american, „Rose Bowl”. Mai puțin este cunoscut, însă, faptul că trei tribune sunt rezervate persoanelor în scaun cu roțile și invitaților lor pentru ca acestea să poată urmări parada, că sunt oferite descrieri video persoanelor cu deficiențe de vedere și că sunt oferite descrieri în limbajul semnelor pentru persoanele cu deficiențe de auz. Toate persoanele cu deficiențe sunt invitate să urmărească parada din locul de mai apropiat.

Orașul Pasadena a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a răspunde nevoilor locuitorilor cu Dizabilități. Biblioteca centrală, construită în 1927, a fost modernizată: acolo se găsesc azi platforme de ridicare a scaunelor cu roțile, calculatoarele au fost amplasate în locuri accesibile persoanelor în scaun cu roțile și au fost instalate, de asemenea, lifturi. În fiecare an, se organizează o conferință care reunește liceeni și profesioniști cu Dizabilități pentru a le da ocazia

să lege noi contacte și pentru ca persoanele mai tinere să descopere, intrând în contact cu ceilalți, o gamă largă de posibilități de angajare și să învețe să își cunoască drepturile și cum să acționeze pentru a obține amplasamentele rezonabile la locul de muncă. Primăria s-a gândit și la persoanele nevăzătoare: numeroase documente ale primăriei sunt redactate și în Braille.

DE LA SATE LA MARILE ORAȘE

Orașele mari și comunitățile rurale deopotrivă încearcă să atingă și să depășească standardele ADA: San Antonio, Texas, al nouălea oraș al țării ca număr de locuitori, este traversat de fluviul cu același nume pe ale cărui maluri se află un drum pavat și acoperit cu dale în zona comercială a orașului. Astăzi, trei rampe de acces, patru lifturi și un pod permit persoanelor în scaun cu roțile să aibă acces la acest punct important. Hotelurile și magazinele situate de o parte și de alta a fluviului oferă și ele, la rândul lor, mijloace pentru a deveni mai accesibile. „Accesul s-a ameliorat considerabil și este mult mai ușor să te miști, a constatat un locuitor nevăzător. Atâtea s-au schimbat”!

În Virginia de Vest, regiunea rurală Summers a adoptat o serie de dispoziții pentru ca locuitorii cu Dizabilități din regiune să poată avea acces ușor la instanță și pentru a-și putea rezolva problemele. Aceștia pot să parcheze ușor și a fost amplasată o rampă de acces pentru a permite accesul persoanelor în scaun cu roțile. Sala de ședințe a fost, de asemenea, echipată corespunzător, pentru ca jurații sau martorii cu Dizabilități să poată să se simtă și ei în largul lor. Indicatoarele sunt atât în engleză cât și în alfabetul Braille și au fost instalate dispozitive pentru a le ajuta pe persoanele cu deficiențe de auz. Un locuitor al acestei regiuni care suferă de o dizabilitate își amintește că, înainte de aceste măsuri, nu își putea plăti taxele personal pentru că nu putea urca cu scaunul cu roțile la etajul doi unde se afla casieria. „Acum mă simt bine, minunat chiar ... când văd toate schimbările făcute aici”.

Astfel de exemple sunt numeroase în toată țara. Detaliile variază, însă hotărârea de a îmbunătăți viața persoanelor cu Dizabilități rămâne aceeași. În cele din urmă, cu toții beneficiază de aceste schimbări: bicicliștii și părinții ai căror copii sunt în cărucior, de exemplu, apreciază și ei rampele de pe trotuare, iar rampele de acces și lifturile sunt de folos persoanelor în vârstă. Dar, mai presus de orice, oferindu-le persoanelor cu Dizabilități mijloacele de a contribui la binele comunității, poporul american a reușit să sudeze mai bine comunitatea, acționând, în același timp, în spiritul dreptății. ■

ZONE DE JOACĂ

©AP Images/]. Pat Carter

Un tobogan sigur

Văzând zonele de joacă pentru copii cu alți ochi, este posibil să le facem accesibile și pentru copiii cu dizabilități, să le permitem tuturor copiilor să le folosească în siguranță și să creăm locuri în care copiii să se poată juca împreună. Putem vedea din ce în ce mai multe leagăne speciale care pot fi folosite chiar fără ajutorul picioarelor pentru a-și da vânt; suprafețele acoperite cu cauciuc nu împiedică deplasarea cu scaunele cu roțile și amortizează căderea; diferite atracții situate la nivelul solului pentru a le permite copiilor în scaun cu roțile să participe și ei. Parcul Clemjontri din McLean, Virginia (<http://www.clempark.com>) oferă astfel de exemple. Pentru alte exemple, vizitați site-ul <http://www.boundlessplaygrounds.org>.

Un leagăn pus în mișcare doar cu mâinile

Un scaun cu roțile se deplasează ușor pe o suprafață de cauciuc

Tatăl își ajută fiica să își lege centura de siguranță.

Călușii sunt pentru toți.

Fairfax County Parks Foundation

Fairfax County Parks Foundation

Fairfax County Parks Foundation

Fairfax County Parks Foundation

Angajarea persoanelor cu Dizabilități: O mișcare benefică pentru afaceri

Elizabeth Kelleher

Întreprinderile au început să își dea seama că angajarea persoanelor cu Dizabilități are un impact pozitiv asupra afacerii și că adaptările care trebuie efectuate sunt, de cele mai multe ori, mai puțin costisitoare decât se anticipază. Elizabeth Kelleher este redactor în cadrul Biroului pentru programe de informare internațională al Ministerului de Externe al SUA.

În anul 1998, Sacha Klein, un student din Belgia părăsea Bruxelles-ul pentru a studia un semestru într-o universitate din SUA. După patru ani de studii și cu diploma de informatician în buzunar, a obținut un post de stagiar, pe perioada de vară, la firma de consultanță Booz Allen Hamilton, unde conducerea a fost atât de mulțumită de serviciile sale încât i-a oferit un post permanent. Astăzi, el concepe sisteme informatice pentru Booz Allen, își continuă studiile pentru a obține o diplomă de master în administrarea afacerilor și visează să își deschidă într-o zi propria afacere.

El este surd.

„Într-adevăr, este ținutul tuturor posibilităților,” a spus Klein într-o discuție realizată cu ajutorul unui program informatic de mesaje instantanee. „Angajatorii nu se uită la dizabilitatea pe care o ai, ci la abilitățile tale”.

De la adoptarea Legii privind reabilitarea, în 1973, care obligă organizațiile guvernamentale să folosească persoane cu Dizabilități, Congresul a adoptat încă 11 texte de lege menite să îmbunătățească accesul la educație, transport, tehnologie și locuințe. În 1990, Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA (ADA) a deschis calea pentru persoane ca Sacha Klein, permițându-le să contribuie la dezvoltarea economiei americane așa cum nimeni nu și-ar fi putut imagina înainte.

Altădată, o serie de profesii care necesitau competențe tehnice erau inaccesibile persoanelor nevăzătoare, însă noile instrumente, cum ar fi harta tactilă, le permite acum studenților cu Dizabilități să își clădească o carieră în domeniul științelor, al informaticii, tehnologiei și ingineriei.

© AP Images/Elaine Thompson

ADA este o lege care protejează drepturile civile și interzice discriminarea din partea angajatorilor. Aceasta cere ca întreprinderile să efectueze toate adaptările necesare pentru a le permite persoanelor cu dizabilități să efectueze activitățile pentru care sunt calificate. Aceste adaptări pot însemna acordarea de pauză pe durata zilei de muncă unei persoane cu diabet pentru a-și putea verifica periodic nivelul glicemiei sau furnizarea unui program cu ajutorul căruia o persoană nevăzătoare să se poată folosi de un calculator.

Pe lângă amenajările realizate la locul de muncă, ADA impune și eliminarea obstacolelor în locurile publice care le împiedică pe persoanele cu dizabilități să își facă cumpărăturile, să meargă la teatru sau să folosească toaletele publice.

O serie de experți consideră că aceste modificări de arhitectură au poziționat Statele Unite în fruntea a 44 de țări în care au fost adoptate legi contra discriminării împotriva persoanelor cu dizabilități. Katherine McCary, vice-președinta SunTrust Banks Inc. și președinta unui grup de afaceri care promovează angajarea persoanelor cu Dizabilități, a declarat că reprezentanții conducerii întreprinderilor europene spun că ar fi dispuși să angajeze persoane cu Dizabilități, dar că aceste persoane nu pot să se deplaseze la locul de muncă, neavând o cale corespunzătoare de acces. „ADA ne-a ajutat foarte mult, facilitându-ne accesul la intrarea și ieșirea din clădiri”, a spus McCary.

Roy Grizzard, ministrul adjunct al muncii, a organizat recent o serie de conferințe și seminarii în diferite țări ale UE și în Vietnam cu privire la soluțiile de arhitectură. „Prezența generalizată a rampelor care facilitează trecerea

de pe trotuar pe stradă în intersecții și amenajările speciale în mijloacele de transport permite persoanelor să se deplaseze la locul de muncă”, explică acesta.

Klein consideră că mentalitățile joacă, de asemenea, un rol important și crede că, dacă ar fi rămas în Europa, nu ar fi putut să lucreze într-un birou, ci s-ar fi orientat spre o carieră într-o întreprindere.

Deși astăzi putem să oferim o imagine pozitivă a modului în care întreprinderile americane tratează persoanele cu Dizabilități, la începutul anilor 90 ADA a fost primită cu panică de către lumea afacerilor care estima costuri enorme și nenumărate litigii. O hotline (linie telefonică de asistență) a Guvernului federal care oferă sfaturi cu privire la amenajarea locurilor de muncă a trecut de la 3.000 de apeluri pe an înainte de adoptarea legii la 40.000 la mijlocul anilor 90.

Conform declarațiilor Ministerului Muncii, costurile de amenajare s-au dovedit nule în jumătate din cazuri și în cealaltă jumătate din cazuri în jur de 500 de dolari. Angajatorii remarcă faptul că salariații cu Dizabilități sunt fideli și eficienți și Dl. Grizzard amintește, așadar, că este mai convenabil să pună în balanță aceste costuri și avantajele unei zile de muncă cinstită pentru un salariu cinstit din partea unui salariat fidel.

În ceea ce privește aspectele legale, Peter Susser, avocat în cabinetul Littler Mendelson, specializat în dreptul muncii, notează că există încă numeroase acțiuni în justiție, în ciuda hotărârilor judecătorești care au restrâns definiția dizabilității în virtutea legii. Comisia pentru egalitatea de șanse la locul de muncă, care tratează acuzațiile de discriminare în temeiul ADA, a primit, de la intrarea în vigoare a acesteia numeroase reclamații – în medie, 16.000 pe an, ceea ce reprezintă o cincime din totalul reclamațiilor de discriminare. Guvernul a considerat că 18% din aceste plângeri erau întemeiate.

Beth Gaudio, de la Federația Națională a companiilor independente, a remarcat că o bună parte din problemele cu care se confruntă micile întreprinderi se datorează legilor Statelor federației. Cerințele impuse de legea federală cu privire la amenajările necesare se aplică în cazul companiilor cu un efectiv de 15 salariați sau mai mult, în timp ce legile din anumite state se aplică și în cazul firmelor care au doi angajați. „Contabilul sau soția proprietarului trebuie să vadă ce trebuie făcut”, a mai adăugat dna Beth Gaudio.

Putem observa, de asemenea, că respectarea prevederilor legale este de bun augur pentru afaceri: un sondaj realizat în luna ianuarie 2006 de către Universitatea din Massachusetts a arătat că 87% din consumatori preferă să fie clienții companiilor care angajează persoane cu Dizabilități. Mai mult, persoanele cu Dizabilități care lucrează ar putea contribui la reducerea penuriei viitoare de mână de lucru: în cursul următorilor opt ani, 36 de milioane de americani vor ajunge

la vârsta de pensionare și rapoartele Biroului de evidență a populației indică faptul că, în anul 2000, aproape jumătate din cele 33 de milioane de persoane cu Dizabilități care aveau vârsta pentru a lucra erau în șomaj.

„ADA ... este un prim pas important, dar cu siguranță nu și ultimul”, a declarat Tom Ridge, președintele consiliului de administrație al Organizației Naționale pentru persoanele cu Dizabilități și fost guvernator al statului Pennsylvania, care a mai adăugat că întreprinderile își declară disponibilitatea de a se conforma ADA, dar că trebuie ca ele să angajeze mai multe persoane cu Dizabilități.

Ministerul Muncii încurajează firmele care preferă persoanele cu Dizabilități și în fiecare an le decernează premii. Publicația DiversityInc a publicat recent primul top al „primelor 10 companii pentru persoanele cu Dizabilități”. Pentru a favoriza angajarea persoanelor cu Dizabilități, au fost create sucursale ale unei rețele de întreprinderi care favorizează angajarea persoanelor cu Dizabilități, la care au aderat cinci mii de societăți în 32 de State. În 2003, prin intermediul acestei rețele, programul de stagii de la Booz Allen, care l-a atras pe Sacha Klein, s-a extins pentru a include zeci de alte întreprinderi și, în 2006, au început să ofere stagii în afara Washington-ului și New York-ului.

Spitalul de copii din Cincinnati a hotărât recent să urmeze exemplul băncilor SunTrust care oferă programe de consiliere de un an studenților care prezintă deficiențe de dezvoltare. Conducerea rețelei naționale de farmacii CVS s-a întâlnit cu Dl. Grizzard în luna octombrie pentru a analiza diferitele proiecte care vizează angajarea persoanelor cu Dizabilități în farmacii. Fundația Marriott pentru persoanele cu Dizabilități, creată de fondatorul lanțului hotelier Marriott International, a stabilit relații cu mai multe companii pentru a forma și a plasa persoanele cu Dizabilități, absolvenți de liceu.

Anumite întreprinderi mai mici pornesc și ele pe același drum. Șapte din cei 20 de angajați ai producătorului de uși A&F Wood Products din Michigan sunt persoane cu Dizabilități. Compania a adaptat stațiile de lucru, a instalat programe speciale și a oferit pregătire specială, și-a reconfigurat telefoanele și și-a adaptat orarul.

Întreprinderile care angajează persoane cu Dizabilități o fac din motive comerciale: din cele afirmate de acestea, ele câștigă salariați de valoare care, de multe ori datorită dizabilității, știu să își planifice munca și să comunice în mod creativ.

Sacha Klein spune că a învățat mult la Booz Allen în ceea ce privește munca în echipă și comunicarea. La început, el însuși dădea sfaturi colegilor cu privire la comunicare, cerându-le să vorbească pe rând în cadrul ședințelor și, când i se adresau, să îl privească pe el și nu pe interpretul său. „O dată ce primesc informații de bază, oamenii învață repede”, a remarcat Klein. ■

O companie față în față cu dizabilitatea: Exemplul Microsoft

Fie că este vorba despre angajarea, formarea angajaților sau dezvoltarea produselor, compania Microsoft dă tonul în domeniul relațiilor cu persoanele cu dizabilități.

Technologia a schimbat viața fiecăruia dintre noi, însă efectul său s-a făcut, poate, mai bine simțit în cazul persoanelor cu dizabilități, deoarece le-a deschis noi lumi în domeniul comunicării, al accesului, al muncii și al educației. Având în vedere că în Statele Unite există mai mult de 54 de milioane de persoane cu dizabilități, acestea și familiile lor reprezintă o piață importantă. Compania Microsoft a știut că, angajând persoane cu dizabilități, va putea înțelege mai bine acest grup, va ști să răspundă mai bine nevoilor acestuia și să intre mai ușor în legătură cu acesta.

Dacă, de exemplu, consultați enciclopedia Encarta, creată de Microsoft, pentru a găsi textul celebrului discurs al lui Martin Luther King intitulat „I Have a Dream” („Am un vis”), veți putea să îl auziți pe Martin Luther King însuși ținându-și discursul. De asemenea, veți vedea, în partea de jos a ecranului, și textul discursului. Această particularitate, unică în această categorie de produse, face ca Encarta să fie mai utilă unui număr mai mare de clienți, potențiali cumpărători. Ideea subtitrărilor a fost sugerată tocmai de către un angajat al Microsoft care este surd. Acesta nu este decât un exemplu printre atâtea altele al contribuției angajaților cu Dizabilități la dezvoltarea și comercializarea produselor.

Microsoft și-a formulat o strategie diversificată care îi permite să atragă și să păstreze angajați calificați, inclusiv angajați persoane cu Dizabilități, pentru a crea produse și servicii care vor fi utile tuturor oamenilor. Compania Microsoft participă în fiecare an la Ziua națională pentru consilierea persoanelor cu Dizabilități, al cărei scop este acela de a introduce pe studenții cu Dizabilități în lumea muncii, și își încurajează angajații cu Dizabilități să participe. Adesea, studenții cu Dizabilități au mai puține șanse decât ceilalți de a petrece timp într-un loc de muncă, de a discuta cu ceilalți profesioniști activi într-un oarecare domeniu care ar putea să îi intereseze și mai puține ocazii de a vedea persoane cu aceeași dizabilitate ca ei reușind în cariera aleasă. Programul de consiliere răspunde, astfel, acestei nevoi și reprezintă un element important al acțiunii Microsoft care vizează să întindă o mână acestei categorii de angajați.

Ca majoritatea întreprinderilor, Microsoft are un program de recrutare care atrage persoanele talentate, inclusiv pe acelea cu deficiențe. Personalul de recrutare se întreabă cum îi vor putea aborda pe studenții cu Dizabilități și cum vor putea comunica cu aceștia și cum se vor putea asigura că echipa de recrutare care va realiza următoarele interviuri va ști să aprecieze calificarea candidaților. Pentru a răspunde acestor îngrijorări, Microsoft a conceput un program de pregătire a personalului de recrutare pentru a facilita procesul. Dar eforturile sale nu s-au oprit însă aici.

Conform afirmațiilor dnei Mylene Padolina, consultant principal al Microsoft pe probleme de diversitate, Microsoft continuă să se asigure că locul de muncă este complet pregătit pentru a primi un nou angajat. Ea are un interviu cu persoanele proaspăt recrutate pentru a se informa cu privire la tipul de echipament și alte aranjamente de care ar putea avea nevoie. Grupul sau echipa căreia i se va alătura noul angajat cu dizabilități va beneficia de asemenea de sfaturi pentru a ști cum să se comporte față de nevoile colegului lor. A fost deja pus în aplicare un plan pentru a-l ajuta pe acesta să se integreze la locul de muncă. Mylene Padolina declară că aceste metode îi permit noului angajat să fie cât mai repede productiv și membrilor echipei să se concentreze pe sarcinile pe care le au de îndeplinit în loc să pună întrebări cu privire la dizabilitatea de care suferă noul lor coleg.

Numeroase amenajări sunt posibile: un angajat cu dizabilitate poate beneficia de un mobilier special conceput, de programe speciale sau de material informatic special, de exemplu programe de citire a ecranului care oferă o versiune orală sau afișare în braille. Microsoft a luat, de asemenea, măsuri pentru ca ședințele de lucru să se desfășoare într-un climat de confort, să fie eficiente și ca toată lumea să fie inclusă, chiar dacă este vorba de activități de team-building. De exemplu, dacă un angajat este nevăzător, membrii echipei învață să îi fie ghid, lucru care s-ar putea dovedi util în anumite situații. Dacă noul angajat are deficiențe de auz, Microsoft le propune colegilor acestuia de echipă cursul de limbajul semnelor.

Compania Microsoft și-a conceput o strategie coordonată în ceea ce privește recrutarea și angajarea persoanelor cu Dizabilități, dar nu a făcut singură acest lucru și nu are toate răspunsurile. De mai bine de cincisprezece ani, Microsoft a format un parteneriat cu National Business and Disability Council (Consiliul Național pentru afaceri și dizabilitate) pentru elaborarea consorțiului „Able to Work” (Apt pentru muncă) și este membră a COSD (Career Opportunities for Students with Disabilities – Posibilități de Carieră pentru Studenții cu Dizabilități). Mylene Padolina explică ca aceste contacte îi sunt foarte utile când se confruntă cu o nouă problemă și dă ocazia tuturor participanților de a învăța din experiența celorlalți membri.

Pentru aceste eforturi, compania Microsoft a primit numeroase premii, inclusiv premiul „New Freedom Initiative Award”, decernat în 2004 de Ministerul Muncii al SUA. La decernarea premiului, Ministrul Muncii, D-na Elaine Chao, a menționat că Microsoft oferă posibilități unice persoanelor cu Dizabilități care își caută un loc de muncă. Premiul a făcut referire la numeroase din exemplele citate mai sus. Pentru informații suplimentare, urmăriți materialul video „Windows of Opportunities”, de cincisprezece minute la <http://www.microsoft.com/about/corporatecitizenship/citizenship/diversity/inside/access.asp>. ■

Amerindienii din SUA și dizabilitatea: Programul AIDTAC al Universității din Montana

Julie Clay și Gail Greymorning

Julie Clay este directoarea și Gail Greymorning este director-adjunct al Centrului de Asistență Tehnică pentru Amerindienii cu Dizabilități din SUA (AITAC), din cadrul Institutului Rural al Universității din Montana. În special datorită fondurilor primite de la Ministerul Educației, AIDTAC sprijină de cinci ani eforturile amerindienilor și nativilor din Alaska de creștere a posibilităților de angajare și de ameliorare a rezultatelor programelor de reinserție profesională, dacă aceste persoane locuiesc în SUA.

Biroul național pentru evidența populației estimează la 4,4 milioane numărul amerindienilor și nativilor din Alaska (incluzând și persoanele metise) din SUA: Grupurile cele mai importante sunt stabilite în California, în Oklahoma, în Arizona și în Alaska. Amerindienii vorbesc peste 250 de limbi, iar numărul guvernelor tribale recunoscute în Statele Unite de către autoritățile federale se ridică la 561. Unele dintre grupuri trăiesc în rezervații rurale sau izolate, în sate sau pueblo, sau în „rancharias” și zone ale tribului.

Consiliul Național pentru Persoanele cu Dizabilități semnalează în rapoartele sale că tipurile de incapacități și Dizabilități ale populației în general se regăsesc și în cazul amerindienilor din SUA și a nativilor din Alaska. O serie de Dizabilități, cum ar fi cele legate de diabet și de consumul de droguri și alcool, sunt cele mai frecvente în rândul amerindienilor din SUA, rata de dizabilitate fiind așadar mai ridicată. În rândul populației active amerindiene, procentul persoanelor cu Dizabilități este de 27% în raport cu 18% al populației în general; dintre persoanele cu vârsta peste 65 de ani, acest procent este de 57,6%, în raport cu 41% al populației generale.

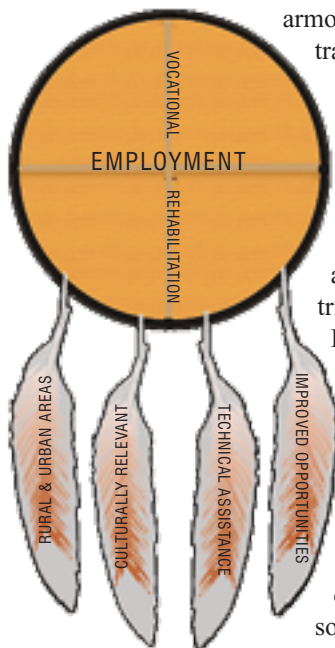
DIZABILITATEA ÎN CULTURA AMERINDIANĂ

Conceptul de dizabilitate sau de incapacitate capătă un nou sens când ne dăm seama că majoritatea limbilor triburilor nu au un anumit cuvânt pentru a-l exprima. Acest concept familiar în cultura occidentală nu are un corespondent imediat în cultura amerindienilor din SUA. Conceptul amerindian cel mai apropiat nu ia în considerare caracteristicile fizice: dizabilitatea este privită ca o lipsă de armonie a spiritului. (În plus, cultura și credințele tradiționale ale multiplelor triburi prezintă, de la unul la altul, diferențe considerabile, fiecare având un set specific de teorii ale creației, de doctrine religioase și tabuuri sacre).

Julie Clay, de la Centrul de asistență tehnică pentru amerindienii cu Dizabilități din SUA (AIDTAC), din cadrul Institutului rural al Universității din Montana, este membră a tribului Omaha și ea însăși are o dizabilitate. Ea explică: „Conceptul de stare de rău este descris ca o lipsă de armonie fizică, psihică și spirituală. Dacă unul din aceste domenii nu este în armonie, întreaga persoană suferă. Însă, numai pentru că o persoană are o dizabilitate fizică sau psihică, nu înseamnă că nu este într-o stare de armonie sau că este într-o stare de rău. Dar, dacă există o lipsă de armonie în mediu sau în reacțiile unei persoane la anumite evenimente, acest lucru se va traduce printr-o stare de rău”. Într-adevăr, dacă numeroși amerindieni au fost asimilați în cultura dominantă, mulți nu și-au abandonat obiceiurile și tradițiile. Acest mod de a „trăi în două lumi” este deja problematic; a avea și o dizabilitate vine să accentueze aceste dificultăți.

CUM SĂ ÎNȚELEM COMUNITĂȚILE TRIBALE

Consiliul Național pentru Persoanele cu Dizabilități recunoaște că, pentru a satisface nevoile persoanelor cu diza-

Cu permisiunea dnei Julie Clay, AIDTAC

PROTEJAREA DREPTURILOR TUTROR

bilitate sau o incapacitate, trebuie să cunoaștem diferitele culturi și istoria amerindienilor și a nativilor din Alaska și, în același timp, să luăm în considerare cadrul juridic și socio-economic specific comunităților tribale. Consultarea cu șefii de triburi și cu membrii cu Dizabilități ai diferitelor triburi este esențială pentru a înțelege profunzimea și complexitatea culturilor amerindiene și modul în care acestea privesc conceptul de dizabilitate.

Julie Clay observa că anumite constrângeri economice, legislative, politice, sociale, istorice și culturale impuse rezidenților rezervațiilor le fac viața mult mai grea. Resursele și posibilitățile sunt rare pentru majoritatea persoanelor stabilite în rezervații. Din cauza condițiilor de viață nesatisfăcătoare și a diferitelor obstacole cu care se confruntă, există puține posibilități ca aceste persoane să își atingă obiectivele personale în viață.

În ultimii cinci ani, AIDTAC a funcționat ca centru național de asistență tehnică. Printre grupurile care au beneficiat de serviciile sale se numără, în special, amerindienii și nativii din Alaska cu Dizabilități și familiile acestora, autoritățile triburilor, agențiile de formare profesională din cadrul triburilor sau la nivel național, angajatorii și reprezentanții acestora, precum și centrele indiene urbane, și altele. În colaborare cu alte programe ale Institutului rural, AIDTAC se ocupă de problemele legate de muncă, transport, sănătate, viață autonomă și educație. Datorită fondurilor primite de la Administrația pentru Asigurări Sociale și de la Administrația pentru servicii de reinsertie a Ministerului Educației, AIDTAC oferă pregătire și furnizează asistență tehnică pentru a crește posibilitățile de angajare și pentru a ameliora rezultatele reinsertiei profesionale a amerindienilor din SUA cu Dizabilități. ■

---

1. Datele cu privire la populația generală au fost extrase din materialul informativ al Ministerului Sănătății și Serviciilor Sociale din 2005, numită „Ce este dizabilitatea? Pe cine afectează?”, disponibil (în limba engleză) la <http://www.surgeongeneral.gov/library/disabilities/calltoaction/factsheetwhatwho.html>.

Opiniile exprimate în prezentul articol nu reflectă neapărat viziunile sau politica guvernului SUA.

II – CONTINUAREA PROGRESSELOR

În această secțiune sunt prezentate anumite domenii în care au fost realizate eforturi pentru „a continua progresele deja realizate pe baza Legii privind persoanele cu Dizabilități din SUA”, așa cum se menționează în declarația Președintelui Bush.

© AP Images/Al Grillo

Un veteran, fost combatant în Paza de Coastă și campion al concursurilor de atletism pentru persoanele în scaun cu roțile, îl ajută pe un băiat de opt ani să se descurce la Jocurile pentru persoanele în scaun cu roțile, organizate la Anchorage (Alaska).

Căutarea de informații privind progresele realizate în medicină

În Statele Unite, ca și în întreaga lume, oamenii de știință fac cercetări pentru a găsi noi tratamente medicale și terapeutice pentru diferite afecțiuni care implică dizabilitatea. Anumite descoperiri sunt semnalate în presă, însă majoritatea dintre ele apar doar în presa de specialitate. Acestea din urmă includ revistele științifice și profesionale, site-urile internet, publicațiile universităților, ale organizațiilor neguvernamentale, a agențiilor oficiale care se ocupă de problematica sănătății și a dizabilității, și a fundațiilor care le finanțează lucrările. Majoritatea acestor organizații – și, prin urmare, publicațiile și site-urile internet, pun accent pe un aspect precis al cercetării medicale. Există sute, dacă nu mii de astfel de site-uri, numai în Statele Unite.

O excelentă sursă de informații o reprezintă site-ul Centrului Waisman al Universității din Wisconsin. Centrul este specializat în cercetare, formare, servicii și diseminarea informațiilor care vizează progresul cunoștințelor asupra dezvoltării umane, deficiențelor de dezvoltare și bolilor neurodegenerative. Prima pagină a centrului (<http://www.waisman.wisc.edu/aboutfr.html>), cuprinde știri și subiecte interesante. În octombrie 2006, de exemplu, această pagină conținea informații cu privire la cercetările legate de o deficiență care afecta persoanele Hmong, un raport cu privire la beneficiile meditației pentru creier, și un articol despre cercetările asupra formării memoriei la om. Celelalte capitole ale acestei pagini sunt consacrate centrului de cercetare, cercetării în domeniul celulelor stem, laboratorului de imagistică cerebrală și departamentului de biotehnologie.

„Family Village”, de pe prima pagină, te trimite la numeroase resurse legate de Dizabilități. Apăsând pe „Căutare”, putem alege unul dintre următoarele subiecte: medicină, dizabilitate, educație specială, reeducare, statistici privind dizabilitatea, serviciile și asistența oferite de comunitate. Secțiunea „Medicină” conține o altă listă lungă de opțiuni. Acest site mai cuprinde, printre altele, un dicționar de termeni medicali, de instrumente de căutare a publicațiilor medicale și reviste online. ■

Inițiativa „Noua Libertate” New Freedom Initiative

Anunțată de președintele George W. Bush la 1 februarie 2001, Inițiativa Noua Libertate (New Freedom Initiative – NFI) se înscrie în contextul unui efort național care vizează ridicarea barierelor care se opun vieții în comunitate pentru cei mai bine de 54 de milioane de americani cu Dizabilități, ceea ce reprezintă aproape 20% din populația totală a țării. Aproape jumătate din aceste persoane au o dizabilitatea gravă care le afectează capacitatea de a vedea, de a auzi, de a se deplasa sau de a efectua activitățile fundamentale ale existenței. În plus, mai mult de 25 de milioane de persoane apropiate și alte milioane de persoane asigură ajutor și asistență persoanelor cu Dizabilități.

NFI a fost adoptată pentru a repara inegalitățile existente care se mențineau de mai bine de un deceniu după ce Legea privind persoanele cu Dizabilități din SUA, *Americans with Disabilities Act, ADA*, interzicea orice tip de discriminare împotriva acestor persoane. De exemplu, în Statele Unite, în comparație cu restul populației, persoanele cu Dizabilități sunt adesea mai puțin educate, mai sărace și se găsesc mai adesea în șomaj; de asemenea, există mai puține persoane cu Dizabilități care să dețină propria locuință, care își pot exercita dreptul de vot, care dețin un calculator și care au acces la internet.

Inițiativa Noua Libertate reprezintă un important pas înainte, constând într-un plan complex care vizează să garanteze că toți americanii au posibilitatea de a dobândi cunoștințe și aptitudini, că și le pot dezvolta, că pot fi productivi în munca lor, că pot face alegeri cu privire la viața de zi cu zi și că pot participa pe deplin la viața comunității. Obiectivele inițiativei sunt următoarele:

- Să faciliteze accesul la tehnologiile utile;
- Să crească numărul posibilităților de educație;
- Să promoveze accesul la proprietate;
- Să integreze persoanele cu dizabilități ca forță de muncă activă;
- Să extindă opțiunile de transport;
- Să promoveze accesul la viața comunității și să îmbunătățească accesul la îngrijirile de sănătate.

În cele ce urmează vor fi explicate aceste obiective și vor fi descrise o serie de realizări de după 2004 (de la raportul de prezentare a inițiativei din 2004).

Utilizarea noilor tehnici pentru a îmbunătăți accesul. Așa-zisele tehnologii asistive universale (produse și medii care pot fi folosite de toată lumea, fără să necesite o adaptare sau un design specializat) oferă persoanelor cu Dizabilități un acces mai mare ca niciodată la educație, la locuri de muncă și la viața comunitară. Numeroase realizări pot fi menționate în acest sens:

- Alocarea de fonduri pentru promovarea dezvoltării tehnologiilor asistive universale și pentru finanțarea unor programe, cum ar fi împrumuturile pe termen lung și cu dobândă mică, pentru ca aceste tehnologii să fie accesibile unui număr cât mai mare de persoane cu Dizabilități;
- Crearea unui grup de lucru interguvernamental care a conceput strategii de ameliorare a accesului la tehnologiile asistive de facilitare a mobilității (mai exact, scaune cu roțile și scootere);
- Crearea portalului DisabilityInfo.gov, care oferă informații cu privire la toată gama de programe.

Creșterea numărului de posibilități pentru tinerii cu Dizabilități. O educație de calitate este esențială pentru ca persoanele cu Dizabilități să poată munci și să poată participa deplin la activitățile comunității lor. Numeroase realizări pot fi menționate în acest sens:

Această femeie învață să utilizeze instalația de sortare a cutiilor. Lanțul de doregherii Walgreens a înființat acest centru de pregătire în Carolina de Sud, unde vor putea fi pregătiți 200 de solariați cu dizabilități chiar de la începutul lui 2007.

© AP Images / IndependentMail, Ken Ruinard

„Faci așa”. Lennette îl ajută pe prietenul ei Noah să învețe limbajul semnelor într-o clasă de grădiniță pentru copiii cu deficiențe de auz.

Elevii unei clase pentru copii cu nevoi speciale participă cu plăcere la diferite activități cu profesorul lor de muzică

- Alocarea de fonduri anuale suplimentare pentru programul de subvenții de stat prevăzute în virtutea părții B a legii educației persoanelor cu Dizabilități;
- Crearea Comisiei prezidențiale pentru excelența educației speciale, care a publicat în luna iulie 2002 un raport care a subliniat, între altele, importanța răspunderii pentru educarea elevilor cu Dizabilități în virtutea numitei legi „No Child Left Behind” (Nici un copil să nu rămână în urmă)

Facilitarea accesului la proprietatea locuinței. Au fost luate următoarele măsuri pentru ca persoanele cu Dizabilități să își poată achiziționa mai ușor propriile locuințe:

- În cursul anului fiscal 2003, Ministerul pentru locuințe și dezvoltare urbană a format peste 1500 de specialiști în cadrul inițiativei cu privire la practicile echitabile în ceea ce privește accesul la locuințe (Initiative FIRST), care îi ajută pe arhitecți și pe constructori să proiecteze și să construiască apartamente care prezintă caracteristicile de accesibilitate prevăzute de lege;
- Ministerul pentru locuințe și dezvoltare urbană a acordat subvenții pentru a le ajuta pe persoanele în vârstă să rămână acasă și să ducă o viață independentă în cadrul comunității lor;
- Ministerul Justiției a aplicat legea privind egalitatea accesului la locuințe, introducând acțiuni în justiție împotriva investitorilor imobiliari, arhitecți și ingineri, care au conceput imobile colective care nu sunt în conformitate cu normele de acces, și a rezolvat alte probleme prin ordonanțe prin consimțământ.

Integrarea persoanelor cu Dizabilități din SUA pe piața muncii. La mai bine de un deceniu după adoptarea ADA, rata șomajului în rândul persoanelor cu Dizabilități grave se situează la un nivel ridicat. Pentru a încuraja integrarea persoanelor cu Dizabilități în rândul populației active, Președintele a luat următoarele măsuri:

- A alocat 20 de milioane de dolari unui fond care ajută persoanele cu Dizabilități să își achiziționeze tehnologia necesară pentru a putea lucra de acasă;
- A susținut o propunere care să permită unui angajat să își deducă din venitul impozabil valoarea calculatoarelor, programelor și a altor echipamente achiziționate în scopul muncii de acasă;
- A asigurat derularea unui program istoric numit „Bilet pentru muncă”, care a modernizat serviciile de ocupare a forței de muncă pentru persoanele cu Dizabilități.

Promovarea accesului deplin la viața comunității. Conform unei hotărâri a Curții Supreme din 1999, în măsura posibilului persoanele cu dizabilități ar trebui să beneficieze de serviciile necesare în cadrul comunității, mai degrabă decât într-o instituție. Pentru ca promisiunea integrării complete în comunitate să devină realitate, persoanele cu dizabilități au nevoie de locuințe singure și la un preț abordabil, de acces la mijloacele de transport, de acces la viața politică și de dreptul de a beneficia de serviciile, programele și activitățile care sunt oferite tuturor membrilor comunității, atât în locurile publice, cât și în cele private. Președintele a dispus luarea următoarelor măsuri pentru a promova integrarea completă a persoanelor cu dizabilități în comunitate:

CONTINUAREA PROGRESSELOR

- A emis un decret pentru aplicarea imediată a hotărârii din speța Olmstead. Acest decret a fost urmat de un raport care identifică toate obstacolele în calea integrării complete din programele federale și care propune peste 400 de soluții pentru înlăturarea acestor obstacole;
- A instituit Comisia Noua Libertate pentru sănătate psihică, care a emis un raport cu recomandări de îmbunătățire a sistemului de îngrijire a sănătății psihice din SUA;
- A obținut 15 milioane de dolari, în virtutea legii Help America Vote (Ajutați America să Voteze), pentru a facilita accesul la secțiile de votare pentru persoanele cu Dizabilități. ■

© AP Images/Sieve Gates

În cadrul unui proiect, Habitat for Humanity (locuințe pentru toți), viitorii proprietari lucrează la construirea propriilor case alături de voluntari. În această poză Chris Wright participă, alături de voluntari, la construcția casei sale din Birmingham (Alabama). Casa este un model special, adaptat nevoilor unei persoane în scaun cu rotile.

© AP Images/Daily Press, Heather S. Hughes

Un câine o ajută pe o femeie cu deficiențe de mobilitate să își facă cumpărăturile. Companiile și locurile publice recunosc acum rolul important și legitim al animalelor de companie.

© AP Images/Nati Harnik

Cu ajutorul noilor tehnologii, a fost creat șoldul artificial care i-a permis acestui fermier să se întoarcă la muncă.

Diseminarea informațiilor: *DisabiltyInfo.gov*

O consecință importantă a Legii privind persoanele cu dizabilități din SUA (Americans with Disability Act, ADA) și a inițiativelor și programelor care au urmat reprezintă eforturile concrete ale diferitelor servicii guvernamentale de a pune informațiile acestea la dispoziția publicului și, mai ales, de a utiliza Internetul pentru a le face accesibile rapid, ușor și cu costuri mici. Pentru a susține obiectivele Inițiativei Noua Libertate (New Freedom Initiative), președintele George Bush a cerut agențiilor federale să creeze site-ul *DisabilityInfo.gov* pentru a ajuta persoanele cu Dizabilități să obțină informațiile și resursele de care au nevoie pentru a-și realiza ambițiile personale și profesionale – respectând astfel promisiunea Statelor Unite de a oferi tuturor șanse egale. Acest site, câștigător al mai multor premii, oferă vizitatorilor numeroase informații cu privire la angajare, educație, locuințe, transport, sănătate, avantaje sociale, viața comunității și drepturi civile. Fiecare dintre opțiunile din meniu are numeroase link-uri către alte site-uri din respectivul domeniu de interes.

Vreți să știți cum se adaptează un autoturism pentru a putea fi utilizat de către o persoană cu Dizabilități? Acest site vă poate oferi aceste informații. Aveți o afacere și doriți să știți cum se aplică prevederile ADA în speța dumneavoastră? Acest site vă poate oferi răspunsurile. Doriți să știți mai multe despre reglementările privind accesul egal la o locuință și modul în care acestea se aplică persoanelor care își caută o locuință și proprietarilor? Acest site vă va ajuta să le găsiți. ■

Sănătate și bună-stare: Apelul Ministrului american al Sănătății

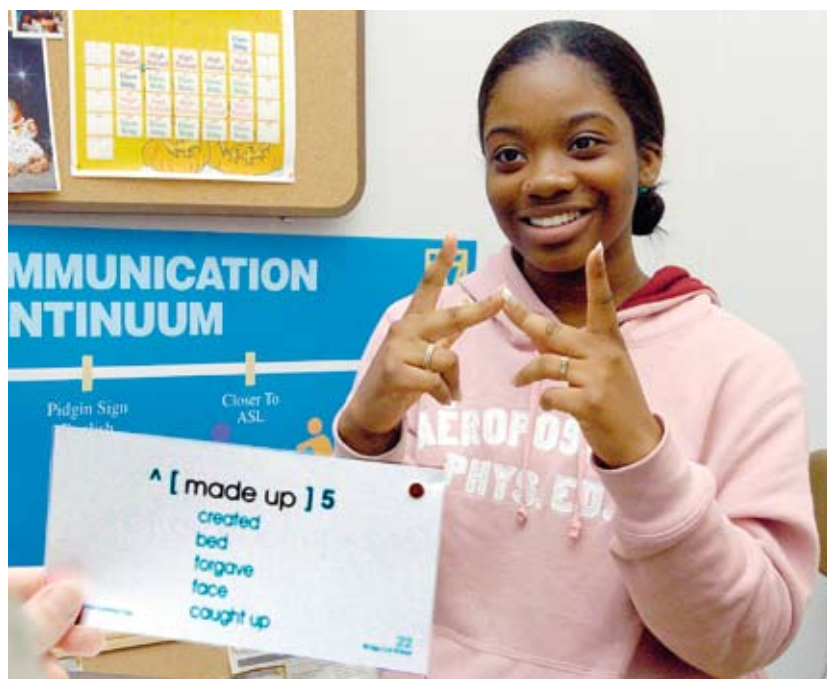

Luis Figueroa, pe care îl vedem într-o poză din 2004 în timp ce juca pentru Nashville Sounds, o echipă de baseball din a doua divizie, visa să joace într-o zi pentru o echipă din prima divizie. Astăzi, el joacă pentru Blue Jays, o echipă profesionistă din Toronto (Canada). Luis Figueroa este surd de la vârsta de șase ani.

Președintele Bush a declarat luna octombrie 2006 Luna națională a sensibilizării la problema angajării persoanelor cu dizabilități. Conștient de contribuțiile economice și de alt tip aduse de către persoanele cu dizabilități, Președintele a făcut un apel către funcționarii publici, conducătorii sindicali, angajatori și publicul larg să marcheze luna respectivă – și contribuțiile persoanelor cu dizabilități din SUA – cu programe, ceremonii și activități adecvate. Pe lângă cinstirea persoanelor cu dizabilități care au un loc de muncă, este în egală măsură important să analizăm obstacolele care apar și resursele care ne ajută să le depășim.

Conform paginii consacrate posibilităților de angajare de pe pagina web DisabilityInfo.gov, un site creat în cadrul Inițiativei Noua Libertate (New Freedom Initiative), „Ocuparea forței de muncă este motorul economic al națiunii, al colectivităților noastre și al familiilor noastre. Pentru persoanele cu Dizabilități, un loc de muncă favorizează o mai mare independență, precum și o viață productivă și împlinită”. În general, rata de ocupare a

CONTINUAREA PROGRESOR

Cuvintele polisemantice cer mai mult efort din partea elevilor care învață limbajul semnelor. Înțelegând în ce sens acesta este diferit de engleza scrisă, elevii se pregătesc pentru examenele școlare.

forței de muncă din acest grup este mai mică decât în cazul restului populației. Așadar, au fost create mai multe resurse pentru a acoperi aceste lipsuri și pentru a facilita căutarea unui loc de muncă. Unele dintre aceste resurse sunt private, altele sunt oferite de către diferite organizații guvernamentale. Vom prezenta în cele ce urmează două exemple de tipuri de sprijin disponibile. <http://www.disabilityinfo.gov/digov-public/public/DisplayPage.do?parentFolderId=9> este un site care acoperă o serie de subiecte legate de angajarea persoanelor cu Dizabilități, inclusiv sfaturi și resurse pentru persoanele cu Dizabilități care caută un loc de muncă și pentru potențialii angajatori, informații privind drepturile angajaților, legislația și reglementările în vigoare, informații despre programele de angajare și despre adaptările care trebuie făcute pentru a facilita angajarea persoanelor cu Dizabilități. Printre rubrici figurează Resurse pentru angajatori, Munca în administrația federală, Resurse pentru persoanele care

caută un loc de muncă și pentru angajați, Formare profesională, Antreprenoriat și profesii independente, Reconversia profesională, Munca în străinătate și Informații pentru tineri. Fiecare dintre aceste site-uri conține informații suplimentare cu privire la subiectul tratat.

National Collaborative on Workforce and Disability (NCWD/Youth) (<http://www.ncwd-youth.info/>) – Comitetul național de colaborare pe problema forței de muncă și a dizabilității – creat special pentru a-i ajuta pe tinerii cu dizabilități să își găsească un loc de muncă, este finanțat printr-o subvenție administrată de Office of Disability Employment Policy (ODEP) – Biroul pentru Politica de Ocupare a Forței de Muncă a Persoanelor cu Dizabilități – a Ministerului Muncii din SUA și oferă numeroase informații și publicații, o listă actualizată a conferințelor și altor evenimente care îi pot interesa pe tinerii cu Dizabilități și pe familiile acestora, link-uri internet și alte rubrici, cum ar fi: FAQ (Frequently asked questions – Întrebări frecvente), Întrebați expertul și Pro-Bank, o bază de date online a programelor și practicilor de perspectivă în dezvoltarea forței de muncă, concepută special pentru a răspunde nevoilor tinerilor cu Dizabilități. Adresa internet a site-ului este: <http://www.ncwd-youth.info/>. ■

Sănătate și bună-stare: Apelul Ministrului american al Sănătății

În anul 2005, cu ocazia celei de-a 15-a aniversări de la adoptarea Legii pentru persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans with Disabilities Act, ADA), ministrul sănătății american, Dl. Richard Carmona, a lansat un „apel la acțiune pentru ameliorarea sănătății și bunăstării persoanelor cu Dizabilități”. Dl. Carmona a declarat: „Acest apel la acțiune este un apel la altruism (...). În realitate, de prea mult timp, ne-am îngrijit prea puțin de persoanele cu Dizabilități (...). Trebuie să ne dublăm eforturile pentru ca aceste persoane să aibă acces complet la serviciile de prevenire a bolilor și de promovare a sănătății”.

Dizabilitatea a fost definită ca o deficiență fizică, psihică sau senzorială care, într-o măsură mai mică sau mai mare, afectează capacitatea unei persoane de a participa la anumite sau la toate aspectele vieții cotidiene. Așadar, este mai important să înțelegem că o dizabilitate nu înseamnă nici o incapacitate, nici o boală, mai ales atunci când ne dăm seama că fiecare, la un moment dat în viață, va avea cel puțin o dizabilitate. Incidența cazurilor de dizabilitate crește cu vârsta. La 80 de ani, aproape 75 la sută dintre persoane suferă de o dizabilitate.

Pus la punct în colaborare cu Office on Disability (Biroul pentru Dizabilitate) a Ministerului american al sănătății și al serviciilor sociale (HHS), apelul la acțiune identifică patru obiective care trebuie atinse pentru a le ajuta pe persoanele cu Dizabilități să ducă o viață împlinită, mulțumitoare și sănătoasă, contribuind la viața comunității lor:

- Conștientizarea, la nivel național, a ideii că persoanele cu dizabilități pot duce o viață lungă, sănătoasă și productivă;
- Îmbogățirea cunoștințelor profesioniștilor în domeniul sănătății, oferindu-le instrumentele care le permite depistarea, diagnosticarea și tratarea persoanelor cu dizabilități, respectându-le demnitatea;
- Informarea persoanelor cu dizabilități cu privire la măsurile pe care le pot lua pentru a achiziționa și menține un mod de viață sănătos;
- Accesibilizarea serviciilor de sănătate și îngrijire tuturor persoanelor cu Dizabilități, promovând, astfel, independența acestora.

Conform declarațiile dnei Margaret Giannini, medic și director al Office on Disability – Biroul pentru Dizabilitate – al Ministerului american al Sănătății și serviciilor sociale, care are în prezent peste cincizeci de ani de experiență profesională în acest domeniu, este important să se pună accentul pe capacitățile persoanelor cu Dizabilități. Acestea pot „studia, să se căsătorească, să își facă o familie, să practice o religie, să voteze, să muncească și să ducă o viață lungă și productivă. Trebuie să le tratăm ca membrii activi ai societății noastre”.

De la lansarea acestui apel în 2005, au fost concepute o serie de măsuri pentru atingerea acestor obiective printr-un proces de planificare care a implicat mai multe grupuri de lucru și sunt puse în aplicare. De exemplu, în ceea ce privește primul obiectiv – sensibilizarea oamenilor – una dintre măsurile luate a fost crearea unei publicații – People’s Piece – redactată într-un stil accesibil elevilor de școală generală care explică și ilustrează principalele teze ale apelului la acțiune,

Într-un centru comunitar din Mission (Kansas), Lee Jones arată cum se folosesc halterele în cadrul unui curs de gimnastică pentru persoanele cu Dizabilități, pe care îl conduce. Afectat de trisomie, Lee Jones speră acest curs le va ajuta și pe alte persoane cu Dizabilități să facă efort fizic pentru a se menține în formă.

© AP Images/Charlie Riedel

în special ideea că prin eliminarea obstacolelor putem opri apariția unor probleme secundare sau a complicațiilor. O a doua serie de măsuri implică colaborarea cu profesioniștii din domeniul serviciilor de sănătate, în special instituții de pregătire și facultăți de medicină, pentru a-i ajuta pe noii practicieni să conștientizeze încă de la începutul carierei lor problemele și tratamentele legate de dizabilitate. Publicația People’s Piece și alte informații pot fi găsite la <http://www.hhs.gov/od> și www.hhs.gov/od/programs. Site-ul <http://www.surgeongeneral.gov/library/disabilities/> conține link-uri către discursurile, comunicatele de presă și fișele informative care cuprind și o serie de statistici legate de acest program.

Așa cum a declarat Dl. Mike Leavitt, ministrul sănătății și al serviciilor sociale, când a anunțat acest program, „Acest apel la acțiune ne amintește că persoanele cu dizabilități sunt membri importanți ai societății noastre și că nu numai legile țării, ci și conștiința națiunii cere ca ele să participe la toate aspectele vieții din SUA”. ■

Educarea copiilor cu Dizabilități

Ca și în cazul adulților, copiii pot fi afectați de o gamă de deficiențe: de la probleme de comunicare și probleme de mobilitate la deficiențe cognitive și psihice. Școlile publice din SUA trebuie să răspundă la nevoile tuturor copiilor și să îi ajute să își realizeze potențialul. Există de mult timp programe concepute pentru a-i ajuta pe profesori și pe părinți să răspundă la nevoile specifice ale copiilor cu Dizabilități, însă acestea s-au dezvoltat foarte mult în ultimii treizeci de ani.

În anul 1975, președintele Gerald Ford a semnat o lege pe baza căreia s-a fondat Legea pentru persoanele cu Dizabilități (Individuals with Disabilities Education Act, sau IDEA), care garantează accesul copiilor cu Dizabilități la o școlarizare publică gratuită și corespunzătoare. Înainte de adoptarea IDEA, numai aproximativ 20% dintre copiii cu Dizabilități erau școlarizați. În 2003, numărul copiilor cu Dizabilități care au absolvit cu bine liceul crescuse cu 17%, iar participarea lor la învățământul post-liceal se dublase.

Deși IDEA garantează școlarizarea tuturor copiilor, ea nu avea totuși în vedere rezultatele școlare, ceea ce ducea adesea la ceea ce președintele George Bush a numit „bigotismul drăguț al aspirațiilor modeste”. Legea No Child Left Behind (Nici un copil nu va fi lăsat în urmă) a fost concepută de către administrația sa pentru ca, până în anul 2014, toți copiii din SUA să atingă standardele corespunzătoare clasei lor la matematică și lectură, dar nu conținea dispoziții speciale pentru a-i ajuta pe copiii cu Dizabilități să atingă acest obiectiv. Office of Special Education and Rehabilitative Services (Biroul pentru educație specială și servicii de reeducare) din cadrul Ministerului american al educației a colaborat cu consiliile pentru educație din întreaga țară pentru a încerca să îndrepte acest neajuns. Astfel, școala de Tigard-Tualatin, din Oregon, și școlile publice din Minneapolis, din statul Minnesota, au participat la un program pilot care a pus accentul, între altele, pe rezultatele școlare și pe intervenția timpurie.

În 2006, Ministerul american al educației a publicat noi directive pentru IDEA. Au fost adăugate criteriile de satisfacere a nevoilor speciale ale copiilor cu Dizabilități, necesitatea de a-i vedea progresând în studiul lor, și a pus la dispoziția

Limbajul semnelor este folosit în multe școli, nu numai în școlile speciale pentru copiii cu deficiențe de auz.

© AP Images/Hobbs News-Sun, Michelle A. Fox

Un profesor îl ajută pe acest copil cu o dizabilitate motorie să se joace cu colegii lui în timpul recreației.

© AP Images/The Florida Times-Journal, Stuart Tennoehill

profesorilor un Instrument pedagogic pentru facilitarea predării și evaluării elevilor cu Dizabilități, pentru a ajuta școlile, profesorii și părinții să aplice noile măsuri de responsabilizare. Principalele elemente ale noilor directive sunt: flexibilitatea în utilizarea resurselor, pentru a ajuta școlile să identifice rapid de ce au nevoie; necesitatea unui personal bine pregătit – profesorii care răspund de copiii cu nevoi speciale trebuie să fie pregătiți nu numai în munca cu copiii cu Dizabilități, ci să stă pânească foarte bine și materiile pe care le vor predă; simplificarea birocrăției în școli și încurajarea implicării părinților în educarea copiilor lor.

În vara anului 2006, ministrul educației, dna Margaret Spellings, a laudat aceste noi directive, spunând: „Legea No Child Left Behind (legea numită Nici un copil nu va fi lăsat în urmă) și IDEA (legea privind educația persoanelor cu Dizabilități) au pus nevoile elevilor cu Dizabilități pe primul plan. Acum ne concentrăm toată atenția pe ajutorul pe care putem să îl acordăm acestor copii”. ■

Sensibilizarea publicului la problemele persoanelor cu Dizabilități

Angajamentul de a le ajuta pe toate persoanele cu Dizabilități să realizeze cât mai mult posibil și să participe activ la toate aspectele vieții societății americane presupune, fără îndoială, ca atât persoanele cu Dizabilități însele, cât și profesorii, terapeuții și restul personalului de sprijin care lucrează cu aceste persoane, să fie implicate în acest proces. Însă întreaga societate trebuie să caute să se informeze în legătură cu dizabilitățile și modul de a ajuta persoanele afectate.

De la adoptarea Legii pentru educarea persoanelor cu Dizabilități (Individuals with Disabilities Education Act, IDEA), tot mai multe instituții școlare au programe care le permit copiilor cu Dizabilități să asiste la cursurile normale pe durata întregii zile sau doar parțial. Copiii, fie că suferă de o dizabilitate sau nu, lucrează și se joacă împreună și leagă prietenii care îi îmbogățesc pe toți. Totuși, profesorii au descoperit că dacă elevii pot fi deschiși față de ceilalți, există lucruri pe care adulții pot să le facă pentru a-i ajuta să se simtă mai confortabil, să fie mai toleranți și să se respecte, ceea ce face ca astfel de relații să fie posibile.

Numeroase grupuri au elaborat materiale didactice pentru a-i ajuta pe profesori și pe cei care lucrează cu tinerii să planifice lecții cu obiectivul de a-i ajuta pe tineri să înțeleagă problemele și perspectivele persoanelor cu dizabilități. O listă care descrie aceste programe și oferă sursele de informații poate fi găsită pe următorul site: <http://www.nichcy.org/pubs/bibliog/bib13txt.htm>.

Aceste programe formează grupuri cum ar fi Kids on the Block, care utilizează păpuși aproape de mărime naturală și alte materiale pentru a sensibiliza copiii la problema dizabilității și pentru a prezenta deficiențele medicale și alte probleme sociale cu care se confruntă persoanele cu Dizabilități, sau grupul New Friends Curriculum, care a apelat la păpuși pentru a crea situații pe care să le discute copiii. Programele interactive le permit copiilor care nu suferă de nici o dizabilitate să folosească diferite accesorii pentru a-și da seama ce ar însemna pentru ei să aibă o dizabilitate. Încercarea de a-și lega șireturile cu degetele de la mâini acoperite, pentru a limita funcțiile degetelor, sau de a mânca cu ochii închiși îi ajută pe copii să îi înțeleagă mai bine pe colegii lor cu Dizabilități. Pentru că își dau seama cum te simți când mergi cu ochii legați, ei pot înțelege mai bine cum să îl ajute pe un coleg sau un prieten nevăzător. Puteți vizita site-ul internet al Kids on the Block la adresa: <http://www.kotb.com>.

Școlile și organizațiile de tineret din Statele Unite au adăugat acest tip de lecții în programele lor pentru că majoritatea americanilor sunt de părere că o mai bună înțelegere a dificultăților celorlalți, și identificarea celui mai bun mod de a-i ajuta, fac parte dintre calitățile unui bun cetățean, la fel ca restul lecțiilor sociale sau civice propuse. Și acest lucru nu este valabil numai în cazul copiilor. Întreprinderile și alte organizații au conceput programe pentru a-și ajuta angajații să înțeleagă mai bine cum să lucreze cu colegii sau clienții lor cu Dizabilități. ■

The Kids On The Block, Inc. in Columbia, MD

Copiii se distrează la un spectacol cu marionete organizat de Kids on the Block. De la stânga la dreapta, îl vedem pe Renaldo, căruia îi place sportul și jocurile și care se servește de un baston alb deoarece este nevăzător; Mark, care suferă de disfuncție cerebrală și se deplasează în scaun cu rotile; și prietena lor, Melody. Fiecare marionetă are povestea ei, pe care o include în spectacol pentru a-i familiariza pe copii cu subiectul – dizabilitatea – care nu este întotdeauna ușor de discutat.

Intervenția în situații de calamități: Satisfacerea nevoilor persoanelor cu Dizabilități

În timp, au apărut noi consecințe și aplicări ale Legii pentru persoanele cu Dizabilități din SUA (Americans with Disabilities Act, ADA). Această lege tratează problema non-discriminării în cadrul accesului la serviciile și instituțiile publice, însă nu face nici o mențiune specifică cu privire la catastrofele naturale și alte situații de urgență. Efectele acestor situații au devenit, totuși, evidente, în special când au fost accentuate măsurile de intervenție în situațiile de urgență ca urmare a atacurilor teroriste de la 11 septembrie 2001 și a numeroase catastrofe naturale. Ministerul Siguranței Naționale (Department of Homeland Security, sau DHS) și Consiliul Național pentru Dizabilitate (National Council on Disability) au publicat o serie de recomandări cu privire la măsurile de intervenție în situații de urgență. Congresul și legislativul diferitelor State au adoptat legi pentru a răspunde acestor nevoi. Astfel, în luna iulie 2004, președintele George Bush a creat, în acest sens, un consiliu de coordonare, numit Interagency Coordinating Council on Emergency Preparedness and Individuals with Disabilities – Consiliul de Coordonare Interinstituțională pentru Pregătirea în Situații de Urgență și pentru Persoanele cu Dizabilități. Obiectivele acestui consiliu sunt următoarele:

- Să ia în considerare, în planificarea mijloacelor lor de intervenție în situațiile de urgență, nevoile speciale ale angajaților cu Dizabilități din cadrul serviciilor publice și ale persoanelor cu Dizabilități pe care le servesc;
- Să încurajeze, în special oferind asistență tehnică, luarea în considerare a nevoilor speciale ale angajaților și ale persoanelor cu Dizabilități care sunt deservite de guvernele Statelor, autoritățile locale, administrațiile triburilor, organizațiile private și persoanele fizice, în cadrul planificării măsurilor de intervenție în situații de urgență;
- Să faciliteze cooperarea între guverne la nivel federal, la nivelul Statelor, al triburilor și al administrațiilor locale, al organizațiilor private și al persoanelor fizice în ceea ce privește punerea în practică a planurilor de intervenție în situații de urgență care se aplică în cazul persoanelor cu dizabilități.

În luna aprilie 2006, Dl. Daniel Sutherland, președintele Intergency Coordinating Council – Consiliul de coordonare interorganizațională – a luat cuvântul în cadrul Conferinței naționale asupra uraganelor pentru a expune modul de integrare a ajutorului oferit persoanelor cu Dizabilități în cursul procesului de intervenție în situații de urgență. Învățând lecția în anul 2005, el a declarat:

„Nevoile și competențele persoanelor cu Dizabilități trebuie integrate cât mai eficient în procesul de intervenție în situații de urgență. Toți americanii s-au confruntat cu dificultăți în situații de urgență, dar aceste dificultăți sunt, cel mai adesea, mai mari pentru persoanele cu Dizabilități și pentru familiile acestora. Nu este vorba despre o chestiune secundară, care să fie amintită într-o notă de subsol atunci când vorbim despre uraganul Katrina. Persoanele cu Dizabilități reprezentau aproximativ 20 la sută din populația care trăia în regiunea de coastă a Golfului, afectată de Katrina. Este vorba despre probleme complexe, care afectează un număr mare de persoane și trebuie să încercăm mai mult să le rezolvăm. (...) Este drept că guvernul și fiecare Stat în parte sunt primii care vor interveni în cazul unei calamități (...) Rolul și responsabilitatea noastră nu este acela de a adăuga o nouă povară muncii lor, ci de a identifica modurile care ne vor permite să le ajutăm să facă față în mod efectiv problemelor complexe și unice care există în acest domeniu (...) Persoanele cu Dizabilități nu doresc să fie doar utilizatori pasivi ai ajutorului. Din contră, ele au mult de oferit deoarece ele aduc o sumă unică de energie, de experiență și de hotărâre în astfel de situații. Persoanele cu Dizabilități, familiile lor și organizațiile care le deservesc doresc să ajute. Tot ce ne rămâne de făcut este să ne asigurăm că vom putea primi concursul lor”.

Textul integral al declarației și al recomandărilor D-lui Sutherland poate fi găsite la următoarea adresă: http://www.dhs.gov/xabout/structure/editorial_0842.shtm ■

În timpul calamităților, pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu Dizabilități, trebuie între altele să se asigure mijloacele corespunzătoare de îngrijire și transport, precum și mijloacele adecvate de comunicare.

© AP Images/Bill Ross

Problema dizabilității și afacerile externe

Deși misiunea sa principală este de a desfășura politica externă a Statelor Unite, Ministerul de Externe al SUA s-a implicat și în chestiuni legate de dizabilitate. Pe lângă preocupările normale, legate de nevoile angajaților afectați și ale familiilor acestora, care sunt asistați în întreaga lume, ambasadele și consulatele Statelor Unite oferă servicii în acest domeniu cetățenilor americani care locuiesc sau călătoresc în străinătate.

Astfel, în Franța, o americană surdă a solicitat serviciului consular american să o ajute să explice rolul pe care îl joacă un câine de companie pentru persoanele cu deficiențe de auz autorităților locale care nu cunoșteau utilizarea acestor câini decât pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

Ministerul de Externe a finanțat, de asemenea, programe culturale și educative pe tema dizabilității. Numeroase programe și schimburi se adresează unor studenți cu dizabilități, în special două programe în cadrul cărora profesori și stagiați americani merg în alte țări pentru a lucra cu persoanele surde. Alte programe care nu se adresează exclusiv persoanelor cu dizabilități au, totuși, legătură cu persoanele afectate de o anumită deficiență. Astfel, participanții la Cupa Mondială de fotbal au vizitat recent mai multe țări, pentru a se întâlni cu diferite grupuri, printre care și jucătorii de la Federația sportivilor cu dizabilități din Bahrein – vizită care a suscitât un mare interes din partea presei locale și care va continua cu alte activități.

Courtesy of the U.S. Embassy, Manama, Bahrain

Participanții la Cupa Mondială de Fotbal ale căror deplasări au fost sponsorizate de Ministerul de Externe s-au întâlnit cu tinerii sportivi din întreaga lume. În această fotografie, Cindy Parlow, medaliată cu aur la cupa mondială feminină, vorbește despre fotbal cu un membru surd al Federației sportivilor cu Dizabilități din Bahrein.

Un alt birou al Ministerului de Externe recrutează și trimite în întreaga lume experți și conferențieri americani. Aceste programe presupun, uneori, condiții neobișnuite, cum ar fi aceea de a trimite un interpret pentru limbajul semnelor la Shanghai cu un expert pe probleme de dizabilitate surd. Într-un alt caz, a fost nevoie de aranjamente speciale pentru o femeie oarbă care a ținut mai multe conferințe în India, însoțită cu câinele său. În Statele Unite, nu este nimic ciudat să vezi câini însoțind persoane nevăzătoare, cu deficiențe de auz sau alte deficiențe, iar acești „câini-terapeut” sunt adesea folosiți în spitale și aziluri de bătrâni pentru a-i ajuta și calma pe pacienți (cercetările arată că prezența acestor câini antrenează o reducere a tensiunii arteriale, crește toleranța la durere și ajută la atenuarea depresiei). Totuși, organizatorii acestor programe se confruntă cu probleme grave atunci când trebuie să facă aranjamentele necesare pentru ca o persoană însoțită de câinele său să meargă într-o țară unde reglementările și cultura sunt diferite. Însă, eforturile suplimentare necesare merită când nu numai emisarii umani ai Ministerului de Externe primesc sprijinul de care au nevoie pentru a-și îndeplini mi-

siunea într-o altă țară, cum a fost cazul Indiei, ci și câinele femeii a făcut senzație în presă, introducând un nou concept unui segment important al populației.

Pentru a citi articolul despre experiențele vorbitoarei oarbe și câinelui său și despre programul lor în India, vizitați site-ul :

<http://usinfo.state.gov/scv/Archive/2005/Jul/18-456527.html>.

Pentru a obține informații suplimentare despre programele pentru persoanele cu deficiențe de auz, consultați site-urile următoare: Global Deaf Connection: <http://www.deafconnection.org>; The International Deaf Partnerships Project: <http://academic.gallaudet.edu/courses/spa/CREPBerw.nsf>. ■

Courtesy of the U.S. Embassy, New Delhi, India

Conferințele organizate în India, în 2005, de către Joyce Kane, care este nevăzătoare, au fost foarte populare, iar câinele ei, Corey, a făcut senzație.

Echiparea persoanelor cu Dizabilități pentru a le permite să facă față provocărilor vieții cotidiene

Numeroase programe, atât guvernamentale cât și neguvernamentale, centre de studiu, publicații și rapoarte ale lucrărilor de cercetare discută probleme legate de dizabilitate și de progresele tehnologice care au permis depășirea acestora. Proiectele implică aspecte multiple: de la comunicarea față-în-față și la distanțe mari la mobilitate, de la materiale didactice la roboții de la locul de muncă. Proiectele care sunt în prezent în curs de desfășurare și noile proiecte recent anunțate în domeniu sunt prea numeroase pentru a fi amintite toate într-un singur articol, sau poate chiar într-o revistă întreagă. Un proiect condus de Burton Blatt Institute (BBI) din cadrul Universității din Syracuse, care face parte din departamentul de comunicații al acestei universități, în colaborare cu spitalele din Statul New York, ilustrează genul de inovații practice pe care se sprijină specialiștii.

INTERPRETAREA VIDEO LA DISTANȚĂ ÎN LIMBAJUL SEMNELOR (AMERICAN SIGN LANGUAGE, ASL) PRIN INTERNET

Imaginați-vă următoarea situație: sunteți surd și nu puteți comunica fără limbajul semnelor. Aduceți un copil rănit la urgențe. Nimeni, de la spital, nu poate să vă explice ce se întâmplă, ce trebuie să faceți și la ce vă puteți aștepta. Sunteți din ce în ce mai speriat și medicii au nevoie de informațiile pe care puteți să li le dați. Ce puteți face?

În Statul New York au fost adoptate recent o serie de amendamente la Registrul oficial de coduri, reguli și reglementări care prevăd ca instituțiile de sănătate să pună la dispoziția pacienților care nu vorbesc limba engleză servicii de asistență în limba lor, fie că este vorba despre chineză fie despre limbajul semnelor, „în 20 de minute pentru serviciile de consultație internă sau externă și în 10 minute pentru pacienții în stare de urgență”. La Syracuse și peste tot în Statul New York, serviciile sanitare explorează activ diferite moduri de a pune în aplicare această prevedere. Serviciile ASL prin video, în care interpretul intră în contact cu serviciul de sănătate dintr-un loc îndepărtat prin intermediul Internetului, reprezintă o opțiune inovatoare care merită luată în considerare. Internetul promite să ofere un nou mijloc de a crește participarea socială a persoanelor cu Dizabilități, iar serviciile oferite de ASL includ interpretare, consiliere psihologică, pregătire pentru situații de urgență și intervenții în caz de dezastre.

În etapa 1 a proiectului de cercetare al BBI, trei puncte de cercetare, toate situate în orașul Syracuse, explorează ASL prin Internet. Două din aceste două locuri sunt spitale care utilizează serviciile ASL, iar al treilea este un furnizor non-profit a acestor servicii. Aspecte interesante din punctul de vedere al cercetării sunt următoarele: Ce servicii ASL sunt furnizate și utilizate? Ce noi posibilități și dificultăți decurg din furnizarea serviciilor ASL prin Internet? Deși Internetul prezintă noi posibilități pe plan comercial și practic, ridică și o serie de dificultăți care vor trebui depășite înainte ca serviciile ASL furnizate prin internet să fie folosite în mod curent. Una dintre dificultățile care pot apărea este ridicată de respectarea HIPAA (reglementărilor privind respectarea confidențialității informațiilor medicale care impun medicilor să protejeze informațiile medicale despre pacient). În faza a 2-a proiectului, instituțiile medicale dintr-o zonă a statului New York, care cuprinde 14 departamente, vor face obiectul unei anchete al cărei scop este acela de a determina dacă acestea sunt pregătite să se adapteze noilor reglementări cu privire la accesul la serviciile ASL și dacă sunt în măsură să adopte aceste servicii prin intermediul Internetului. ■

Brandon Watkins, care poartă proteze la picioare și la degete, este unul dintre cei 13 membri ai echipei de baschet din cadrul colegiului tehnic din Wisconsin. El a participat la 13 meciuri și a jucat un rol cheie în victoriile echipei sale, în special marcând multe puncte.

© AP Images/Andy Manis

CONTINUAREA PROGRESSELOR

Courtesy of freedom-track.com

Faptul că nu are picioare nu este o problemă pentru acest motociclist, însă era o problemă faptul că nu putea să își pună ușor scaunul cu roțile pe portbagaj; asta până când unul dintre prietenii săi a inventat o rampă pentru portbagaj. (<http://www.freedom-track.com>)

© AP Images/The Daily Home, Jerry Martin

Vincent Armstrong, pe care îl putem vedea în această fotografie în timp ce coase un drapel american pentru compania la care lucrează, Centrul Alabama pentru nevăzători, și-a pierdut vederea la vârsta de 11 ani. Tată a trei copii, absolvent al Școlii pentru Nevăzători din Alabama, a câștigat de două ori titlul de campion la lupte în Statul său, luptând împotriva unor concurenți care nu prezentau nici o dizabilitate.

© AP Images/Kathy Willens

Pianistă de jazz, compozitoare și cântăreață, Valerie Capers citește și scrie muzică în braille. Una din cele mai interesante lucrări ale sale este „Wagner ia trenul”, o adaptare instrumentală a cunoscutei opere a lui Richard Wagner „Inelul Nibelungilor”.

© AP Images/The Herald, Andy Burriss

Jocul de tenis în scaunul cu roțile, adaptat nevoilor sale speciale, l-a ajutat pe acest medic să își regăsească, în sfârșit, forțele pentru a-și relua activitățile profesionale.

© AP Images/The Saginaw News, David A. Sommers

Programele de formare permit asocierea angajaților cu Dizabilități și în locuri de muncă în care își pot face o carieră.

III – CINSTIREA CONTRIBUȚIILOR ADUSE DE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

În această secțiune, cum se menționează și în declarația Președintelui George Bush, vom lăuda unele dintre numeroasele contribuții pe care persoanele cu Dizabilități le-au adus societății.

Mattie, aici în vârstă de 11 ani, și mama sa, cu ultimul său volum de poezii.

© AP Images/Matt Houston

MATTIE STEPANEK, POET

Chandley McDonald

Un copil care suferea de distrofie musculară a inspirat milioane de oameni prin poezia și curajul său. Chandley McDonald este redactor în cadrul Biroului de programe de informare internațională a Ministerului de Externe al Statelor Unite.

„Cântecul inimii” ocupă un loc important în poezia lui Mattie Stepanek. El îl descrie în cuvintele următoare: „Cântecul inimii tale este expresia frumuseții tale interioare. Cântecul inimii tale se ridică în tine pentru a te invita să crești, să devii mai bun și să îi ajuți pe ceilalți să facă la fel. Toată lumea are unul”.

Acest băiețel curajos, care s-a luptat cu o formă rară de distrofie timp de 13 ani, este autorul unor poezii și eseuri motivante și pline de inspirație; a publicat cărți, a vorbit cu personalitățile pe care le admira și a trăit din plin. Mattie a murit în iunie, 2004, dar a lăsat în urmă moștenirea unei vieți exemplare, de o înțelepciune rar întâlnită la această vârstă.

Boala de care suferea Mattie, miopatie mitocondrială, afectează funcțiile automate ale corpului: respirația, ritmul

cardiac, tensiunea arterială, temperatura, digestia și utilizarea oxigenului. Mattie a mers la școală până la vârsta de 9 ani, după care starea sa s-a agravat, obligându-l să se deplaseze în scaun cu roțile și să aibă asistență personală zilnic. Acest lucru nu l-a împiedicat, însă, să călătorească, să citească un număr considerabil de cărți, să scrie poezii, să colecționeze minerale și devină purtător de cuvânt pentru distrofia musculară. Între altele, a avut onoarea de a deveni ambasador pentru MDA (Muscular Dystrophy Association) și voluntar în călătoria imaginară sponsorizată de United Airlines și Children's Hospice International.

Apărător al păcii și toleranței în lume, Mattie a participat la numeroase emisiuni de televiziune și a fost intervievat de prezentatori celebri. A avut șansa de a fi prezentat eroului său, fostul președinte Jimmy Carter, la Centrul Kennedy din Washington. Mesajul său i-a inspirat pe oamenii din întreaga lume, indiferent de vârstă, rasă, naționalitate, religie, capacități și aspirații.

„Oamenii îmi spun că îi inspir. Și asta mă inspiră. Este un ciclu de o mare frumusețe, și ne învățăm cu toții împreună, unii cu ceilalți, unii pentru ceilalți. Ce cadou!” Acest citat vine direct din extraordinarul cântec al inimii lui Mattie Stepanek. ■

Angela Rockwood-Nguyen: Cum să îi ajuți pe ceilalți să meargă înainte

Chandley McDonald

Tânăra victimă a unei leziuni a coloanei sprijină alte persoane aflate în situația ei prin intermediul fundației care a ajutat-o pe ea.

În 2001, la două luni înainte de căsătoria sa cu Dustin Nguyen, Angela Rockwood, care își dorea atunci o carieră în modeling sau actorie, a suferit o fractură de coloană într-un accident rutier. Când și-a revenit în spital, își amintește, credea că e sfârșitul lumii. De fapt, într-un sens foarte real, lumea, așa cum o știuse ea, se schimbase pentru totdeauna pentru ea. „S-a schimbat”, spune Angela, „eram înnebunită după fitness și voiam să devin actriță, și, brusc, m-am trezit într-o lume a paralizaților: tetraplegie cu o leziune la nivelul C4-C5”. (C4-C5 indică poziția leziunii, între vertebrele 4 și 5 cervicale, mai precis la gât.)

Angela și-a evaluat repede situația și, știind că putea rămâne paralizată toată viața, a decis să accepte realitatea și să meargă mai departe.

„Mergi înainte” [Go forward] este deviza fundației create de actorul Christopher Reeve, care, între altele, l-a jucat pe Superman. Christopher Reeve a rămas paralizat în urma unui accident de călărie în 1995. La puțin după accident, soția sa și el au autorizat American Paralysis Association (Asociația Americană pentru Paralizie) să îi folosească numele și, astfel, organizația a devenit Christopher and Dana Reeve Paralysis Resource Center (PRC) [Centrul de resurse Christopher și Dana Reeve pentru persoanele paralizate].

Această fundație a oferit un sprijin extraordinar și un ajutor imens lui Angela Rockwood-Nguyen după accidentul său. Chiar și azi, mărturisește ea, fundația este prezentă pentru a-i furniza informațiile și resursele de care are nevoie pentru a trăi o viață sănătoasă și productivă.

Angela, (în centru) cu (de la dreapta spre stânga) soțul său Dustin, Kathy Lewis, președinte - director general al Fundației Christopher Reeve, și Dana Reeve, care a murit în 2006, la doi ani după moartea soțului său.

Courtesy of the Christopher Reeve Foundation

Angela Rockwood și soțul ei, Dustin Nguyen, actor american de origine asiatică, sunt purtătorii de cuvânt ai Campaniei de informare a minorităților, lansată de Centrul de resurse pentru persoanele paralizate. I-au încurajat pe alții să „meargă mai departe”, conform viziunii lui Christopher Reeve.

„La scurt timp după accidentul meu, când eram în mijlocul terapiei, am auzit despre PRC și pot să

© AP Images/Andy King

Christopher Reeve

vă spun ce fel de sprijin am primit de la acest centru: găsiți oameni care pot să vă ofere toate informațiile de care aveți nevoie în momentele disperate când nu mai știți nici unde

sunteți. Sunt multe persoane paraplegice și tetraplegice care pot beneficia de acest sprijin, în special în comunitatea de origine asiatică, pe care m-am decis să fac tot ce trebuie pentru a-i ajuta”, explică Angela Rockwood-Nguyen.

Și există speranță pentru persoanele paralizate. Centrul de resurse pentru persoanele paralizate notează într-unul din rapoartele sale: „Astăzi, avem convingerea că un tratament este posibil și credința noastră este împărtășită de neurologi, de cercetători, de medici și, poate, cel mai important, de către miile de oameni care suferă de leziuni ale coloanei vertebrale și membrii familiilor lor”. ■

Rachael Scdoris, musherul care participă la curse

Chandley McDonald

In mai 2006, o tânără femeie de 20 de ani din Statul Oregon a devenit prima concurentă nevăzătoare care a participat la cursa de câini de la Iditarod.

Este greu de imaginat. Gândiți-vă la toate obstacolele cu care se confruntă concurenții: temperaturi de minus 46,7°C, 12 zile cu vânt continuu și o cursă de peste 1776 km în sălbăticia din Alaska. Mushing-ul de performanță, care constă în pilotarea unei sănii trase de 12 până la 17 câini de curse în Cursa de Săanii trase de câini din Iditarod, reprezintă realizarea unui mare vis al lui Rachael Scdoris, și acest lucru în ciuda faptului că s-a născut cu deficiențe de vedere. Această tânără de 20 de ani, originară din Oregon, este prima musher oarbă care a luat parte la cursa din Iditarod. Rachael Scdoris și interpretul ei vizual, Tim Osmar, s-au clasat pe pozițiile 56 și 57 în martie 2006. Un veteran al cursei de la Iditarod, Tim Osmar și atelajul său i-au deschis calea lui Rachel, pentru a-i servi acestei drept ochi și pentru a-i da informațiile necesare cu privire la condițiile de pe pistă pe durata cursei, comunicând cu ea prin intermediul unui aparat de emisie-recepție.

Iditarod este adesea descris ca fiind „ultima mare cursă de pe pământ”. Din 1973, în fiecare an, cursa începe la Anchorage, Alaska, în primul weekend din martie. Fiecare atelaj de câini și musher-ul traversează Alaska până la Nome în aproximativ 9-17 zile. Rachael Scdoris și Tim Osmar au terminat cursa în 12 zile, 11 ore și 42 minute. Rachael a fost foarte mulțumită că a reușit să termine cursa și să fie inclusă în clasament în 2006, mai ales că în 2005 fusese nevoită să abandoneze,

după ce parcursese mai mult de jumătate din distanță, din cauza faptului că se i îmbolnăviseră câțiva câini.

Rachael Scdoris suferă de acromatopsie congenitală, o deficiență de vedere rară. Nu distinge culorile și, din

cauza acestei afecțiuni, este și deosebit de sensibilă la lumină. Acromatopsia congenitală este o boală ereditară care afectează o persoană din 33.000 în Statele Unite; starea este, de regulă, stabilă pe durata vieții persoanei în cauză. Incidența acestei afecțiuni variază de la o regiune la alta a globului. Numeroase persoane care suferă de acromatopsie duc o viață normală și folosesc ochelari negri, în timp ce alții apelează la câini de companie sau la bastonul alb, fiind, astfel, recunoscuți din punct de vedere legal ca persoană nevăzătoare.

În ciuda deficienței de vedere de care suferă, Rachael Scdoris nu s-a lăsat niciodată descurajată. „Visam să particip la cursa Iditarod de când aveam 8 ani, pentru că este cea mai lungă și cea mai prestigioasă cursă de acest tip din lume”, a spus Rachael Scdoris, care a început să conducă câini la vârsta de 3 ani.

Ca elevă în Oregon, ea a fost căpitanul echipelor de atletism și de cross-country din liceul ei. Votată ca una dintre primele sportive din SUA de către fundația Women's Sports din New York, ea a avut onoarea să poarte torța olimpică la Jocurile Olimpice de Iarnă din 2002. Astăzi, Rachael Scdoris își împarte timpul între competiții și munca sa ca ghid pentru plimbările cu săniile trase de câini. ■

Rachael Scdoris și echipa sa de câini de sanie în cursul unei curse preliminare din 2004.

© AP Images/Duluth News Tribune, Amanda Odeski

Michael Naranjo, sculptor

Chandley McDonald

Un artist orb creează și își prezintă operele de artă pe care le putem atinge.

Vă rugăm să atingeți! Vă invităm să atingeți aceste remarcabile statui din bronz. Această invitație neobișnuită a fost făcută de către Muzeul Heard din Phoenix (Arizona) unde a fost organizată o expoziție a sculpturilor lui Michael Naranjo, un artist originar din New Mexico care și-a pierdut vederea fiind rănit în războiul din Vietnam. Naranjo se inspiră din natură și din operele de artă pe care își amintește că le-a văzut în tinerețe în galeriile din Taos (New Mexico), orașul său natal.

Michael Naranjo s-a născut în Santa Clara Pueblo într-o familie cu zece copii, dintre care mulți sunt artiști olari. Mama sa, Rose, ceramistă de renume, i-a învățat pe copiii și pe nepoții săi arta olăritului. Pentru Michael, învățarea tehnicilor de folosire a lutului a fost un mijloc natural de exprimare a spiritului său artistic.

După ce s-a întors din Vietnam, Naranjo a urmat cursurile Școlii pentru orbi din California. Întors în Santa Fe (New Mexico), a început să sculpteze, deși era orb și nu-și putea folosi bine mâna dreaptă, care îi fusese de asemenea rănită. După căsătorie, s-a dedicat perfecționării tehnicii sale, în timp ce, împreună cu soția sa, își creștea cele două fiice.

Mănat de intuiție și de simțul atingerii, a început să creeze opere fluide, echilibrate și dinamice, într-un stil foarte simplu. Naranjo se servește de degete și de unghii pentru a-și finisa sculpturile în detaliu. Nu folosește instrumentele tradiționale ale sculptorului deoarece nu poate să vadă efectul uneltei asupra lutului. Normal, în cursul procesului, dacă i se pare că sculptura nu este mulțumitoare la atingere, Naranjo o trece la rebuturi. Laurie, soția sa cu care este căsătorit 27 de ani, trebuie să intervină uneori pentru a evita distrugerea unei opere de artă care ar cădea victimă spiritului însetat de perfecțiune al sculptorului.

Sculptorul Michael Naranjo examinează sculptura David a lui Michelangelo.

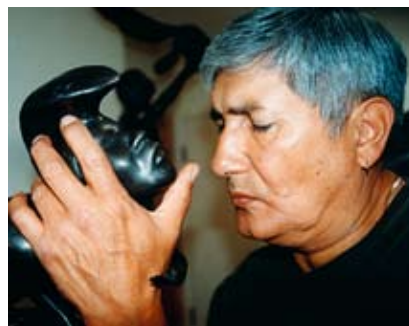
© Terry Keller, courtesy of Michael and Laurie Naranjo

Un aspect interesant al sculpturilor lui Michael Naranjo este că, în ultimii 30 de ani, simțul său tactil s-a perfecționat, luând contactul cu maeștrii – Galeria Academiei din Florența, Italia, și Muzeul Louvre din Paris, Franța, i-au permis să examineze comorile lor, la Paris *Venus Medicis*, iar la Florența *David* al lui Michelangelo. Autoritățile i-au acordat acest rar privilegiu de a atinge aceste capodopere. Astfel, Naranjo a putut să remarce detaliile cele mai mici

ale statuilor și să constate, de exemplu, că pupilele ochilor lui David sunt în formă de inimă. Este important de menționat faptul că, deși Naranjo analizează ochii statuilor altor sculptori, sculpturile sale nu au niciodată ochi, lucru care nu este imediat remarcat.

Prin expozițiile temporare ale operelor sale „care pot fi atinse”, organizată de Muzeul Heard, Naranjo caută să împărtășească celorlalți ceea ce reprezintă pentru el o posibilitate de transformare prin contactul direct cu arta.

Împreună cu soția lui, el a creat Fondul „Atins de artă” [Touched by Art Fund], o fundație comunitară cu sediul în Santa Fe, care le oferă tinerilor din instituțiile publice de învățământ din New Mexico posibilitatea de a vizita muzee și galerii de artă. În prezent, Galeria Nedra Matteucci din Santa Fe prezintă operele lui Michael Naranjo. (<http://www.matteucci.com>) ■

Michael Naranjo și una dintre sculpturile sale.

© Jim Hall, courtesy of Michael and Laurie Naranjo

Președintele american în scaun cu roțile

Phyllis McIntosh

Faptul că Franklin Roosevelt folosea un scaun cu roțile a fost un aspect ascuns pe durata vieții sale, însă acest lucru este acum immortalizat în bronz. Phyllis McIntosh, o ziaristă stabilită în Maryland, contribuie frecvent la publicațiile Ministerului de Externe al Statelor Unite.

Franklin Delano Roosevelt (FDR), care a fost ales președinte al Statelor Unite ale Americii de patru ori, ocupând această funcție din 1933 până în 1945 – una dintre perioadele cele mai tulburi din istoria Statelor Unite – a fost însăși personificarea unui conducător puternic. Ascuns de ochiul publicului a fost, însă, faptul că el nu putea merge, ca urmare a unei poliomielite. El nu a fost fotografiat niciodată în scaunul cu roțile.

Atitudinea cu privire la dizabilități se schimbase considerabil în 1997 când a fost inaugurat la Washington, D.C. un monument dedicat lui FLR, însă statuia fostului președinte îl reprezenta totuși purtând un mantou care practic acoperea scaunul cu roțile.

„Ne-am gândit că ar fi imposibil de conceput ca elevii care vor veni aici de acum înainte ca să vadă memorialul să nu știe nimic despre faptul că Roosevelt a condus țara din scaunul cu roțile, în timpul mării crize economice și până la victoria care a pus capăt celui de-al doilea război mondial”, a declarat Michael Deland, președintele Organizației Naționale a Persoanelor cu Dizabilități (National Organization on Disability, NOD).

Cu ajutorul fostului președinte George H.W. Bush, Michael Deland a lansat o campanie de strângere de fonduri pentru o a doua statuie mai autentică. Prima contribuție – de 378,50 de dolari – a fost primită de la un grup de elevi din New Jersey. Ulterior, au reușit să strângă 1,65

„Boala lui Franklin i-a dat o forță și un curaj pe care nu le avusese înainte. A trebuit să reflecteze asupra principiilor esențiale ale vieții și să învețe cea mai importantă dintre lecții: răbdarea infinită și perseverență fără limite”.

Eleanor Roosevelt

milioane de dolari de la donatori privați.

Inaugurată în anul 2001, a doua statuie îl prezintă pe Roosevelt într-un scaun cu roțile pe care îl concepușe el însuși și pe care îl folosea în fiecare zi. Așezată la nivelul solului, această statuie este ușor accesibilă. Copiii gravitează în jurul ei și pot să urce în brațele președintelui din bronz.

Persoanele care se deplasează în scaunul cu roțile au, de asemenea, acces la el și pot să pună mâna pe el și să citească inscripția gravată pe perețele situat în spate, inscripție gravată și în braille.

Dl. Deland spune: „Auzim adesea persoane cu Dizabilități în vârstă sau profesori și părinți care le spun copiilor: Vedeți, Roosevelt conducea țara din scaunul cu roțile. Poți să faci tot ce îți propui, indiferent dacă ai o dizabilitate sau nu”. ■

Pentru că nu dorea să folosească un model clasic de scaun cu roțile, Roosevelt și-a conceput propriul model, folosind un scaun de bucătărie de lemn la care a adăugat două roți de bicicletă și două roți de tricicletă.

[Inscripție pe spatele sculpturii]

Matthew Sanford, profesor de yoga

Phyllis McIntosh

Matthew Sanford și fiul său, Paul, în cursul unei vizite la zoo.

Un paraplegic adaptează pozițiile yoga pentru persoanele cu Dizabilități, pentru a le permite să realizeze legătura corpului cu mintea.

La vârsta de 13 de ani, viața lui Matthew Sanford s-a schimbat dramatic într-un moment, când un îngrozitor accident de mașină i-a omorât tatăl și sora, lăsându-l paralizat de la brâu în jos. După ce doisprezece ani și-a privit două treimi ale corpului ca pe un obiect, „ca un cap în vârful unui băț”, și-a dorit să intre

din nou în contact cu întreg corpul.

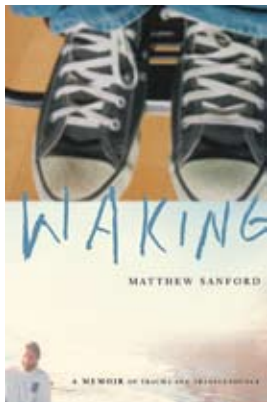
Matthew Sanford a apelat la yoga și a descoperit că pozițiile acestei discipline îi insuflau un nou sentiment de energie, senzații, vibrații în întregul corp. În 1998, a început să adapteze pozițiile yoga pentru persoanele atinse de diferite dizabilități, inclusiv paralizie, leziuni cerebrale, scleroză multiplă și disfuncție cerebrală. În același timp, și-a dat

seama că perspectiva sa unică era un atu prețios pentru a putea preda yoga persoanelor care nu sunt afectate de nici o dizabilitate. „Trăirea intensă în întregul corp, paralizat sau nu, este o parte importantă a vieții”, a spus acesta.

Matthew Sanford a fondat Mind Body Solutions, o organizație non-profit al cărei scop este îmbunătățirea legăturii între spirit și corp în viața de zi cu zi. Astăzi, în studioul său, el propune o serie de cursuri, organizează ateliere și seminare pentru diferite companii, instituții medicale și comunitare și continuă să predea un stil de yoga adaptat la Courage Center, un reputat centru de terapie situate în Minnesota, unde locuiește el.

Prin programele sale, cum ar fi „Puneți-vă corpul în mișcare” și „Yoga la birou”, el îi învață pe angajații acestor organizații cum să folosească yoga pentru a avea mai multă energie, pentru a reduce stresul și pentru a-și îmbunătăți starea psihică.

Căsătorit și tată a unui fiu de șase ani, Matthew Sanford a găsit timpul să scrie o carte intitulată *Waking, A Memoir of Trauma and Transcendence – Trezirea: Memorial al Traumei și transcendenței*, în care împărtășește cititorilor experiențele sale și analizează importanța legăturii între minte și corp. Își rezumă întreaga filozofie spunând: „Stabilirea unei legături între minte și corp nu este numai o tactică sănătoasă. Este o conștientizare care poate schimba lumea”. ■

Reprinted from: *Waking: A Memoir of Trauma and Transcendence*. By Matthew Sanford. Copyright 2006 by Matthew Sanford. Permission granted by Rodale Inc.

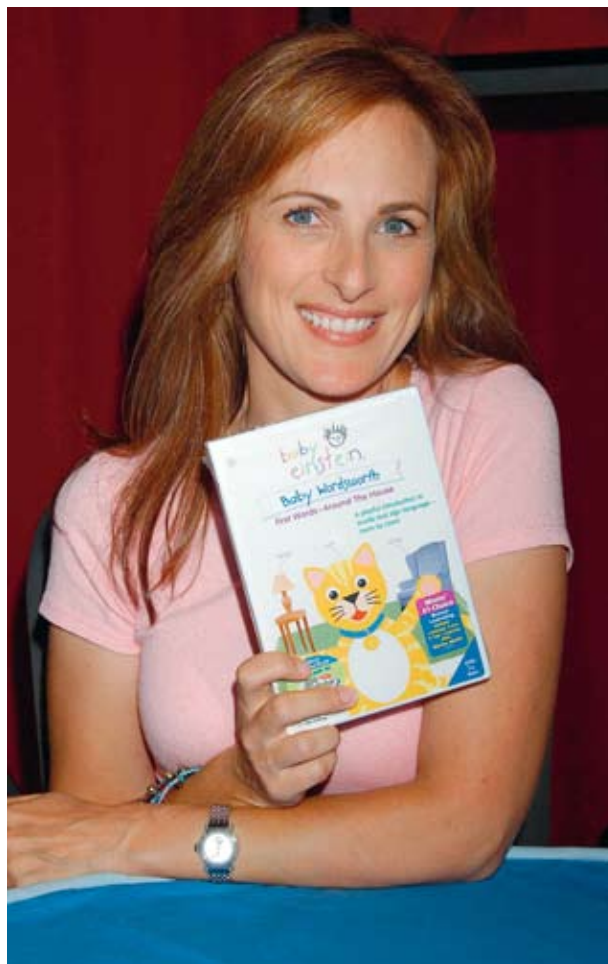
Waking: A Memoir of Trauma and Transcendence – Trezirea: Memorial al Traumei și transcendenței

Marlee Matlin, actriță

Phyllis McIntosh

O actriță surdă ajunge în topul profesiei sale.

Dacă cineva dorește să vadă ce poate realiza o persoană surdă într-o lume în care toți aud, nu trebuie decât să se uite la frumoasa și talentata actriță Marlee Matlin. „Un singur lucru nu pot face, nu pot să aud”, spune ea – o declarație care rezumă perfect modul ei de a vedea viața. Surdă de la vârsta de 18 luni, Marlee Matlin a debutat pe scenă la vârsta de 7 ani în rolul lui Dorothy în producția teatrului școlar a *Vrăjitorului din Oz*. La 21 de ani, devenea cea mai tânără laureată a Premiilor Academiei, obținând un Oscar pentru cea mai bună interpretare feminină, în rolul unei tinere femei care se teme să părăsească siguranța unei școli pentru surzi, în filmul *Copiii unui Dumnezeu mai mic* (Children of a Lesser God). Și-a continuat cariera, jucând în 14 alte filme și obținând patru nominalizări la Premiile Emmy pentru activitatea ei în televiziune. Recent, a participat la șapte episoade ale serialului politic West Wing, în rolul unei consilieri de la Casa Albă.

Actrița Marlee Matlin a scris mai multe cărți pentru copii.

© AP Images/Jennifer Graylock

Marlee Matlin este și purtător de cuvânt pentru Crucea Roșie din SUA, membră a consiliului de administrație al mai multor organizații de caritate și a scris mai multe cărți pentru copii despre copii surzi. În 1990, ea a contribuit la acțiunile de convingere a Congresului de a adopta o lege care să prevadă ca toate televizoarele fabricate în SUA să poată afișa subtitrările în partea de jos a ecranului pentru persoanele cu deficiențe de auz.

Căsătorită cu un polițist și mamă a patru copii, ea declară: „Sunt în același timp căpitan de cercetași, bucătăreasă, șofer pentru copii, profesor, specialist în aranjarea lucrurilor din dulap și pretins geniu în matematică”.

Le mulțumește părinților săi pentru că au încurajat-o să fie independentă. Acum, ea spune: „Muncesc zi de zi pentru a-i ajuta pe oameni să înțeleagă, așa cum m-au învățat și pe mine părinții mei, că persoanele surde merită nu numai să fie respectate, ci merită și să fie ascultate”. ■

Organizația Special Olympics

Phyllis McIntosh

© AP Images/Stuart Ramson/
Special Olympics New York, HO

Doi sportivi din zona metropolitană a New York-ului sărbătoresc jocurile locale ale Special Olympics.

De la o tabără de sport organizată într-o grădină, Special Olympics a devenit o mișcare internațională.

In întreaga lume, peste două milioane de copii și adulți care suferă de o deficiență psihică dezvoltă o bună formă fizică și trăiesc bucuria și emoția unei competiții sportive datorită organizației Special Olympics.

Creată în 1968 de către Eunice Kennedy Shriver, sora președintelui John Kennedy, această asociație a fost inspirată de o tabără sportivă pentru copiii cu deficiențe psihice pe care o organizase în casa sa din Maryland. De-a lungul anilor, Special Olympics a devenit o mișcare cu adevărat internațională cu peste 200 de programe derulate în 150 de țări. În prezent, există aproape 550.000 de participanți în Statele Unite, 500.000 de în China, 4.400 în Ruanda și 600 în Afganistan. Ca organizație comunitară non-profit, Special Olympics beneficiază de ajutorul a 700.000 de voluntari răspândiți în întreaga lume pentru ca fiecare dintre sportivii săi să trăiască o experiență benefică.

Sportivii de opt ani și peste pot să se antreneze gratuit pe durata întregului an și să concureze în competiții de 30 de sporturi de tip olimpic, de la schi alpin la volei. În acest mod, ei își condiționează corpul, dobândesc aptitudini și leagă prietenii, devin productivi și sunt membri res-

pectabili ai societății. Grație Programului pentru Tinerii Sportivi al Special Olympics, copiii cu vârsta cuprinsă între doi și șapte ani își formează aptitudini care le permit, ulterior, să participe la alte sporturi.

Mii de persoane iau, totodată, parte la Jocurile mondiale Special Olympics de vară și la Jocurile mondiale Special Olympics de iarnă, organizate la patru ani. Jocurile de vară din 2007 vor fi organizate în Shanghai (China), iar următoarele jocuri de iarnă vor avea loc la Boise, în Idaho, în 2009. Între cele două jocuri mondiale, sportivii participă la competiții la nivel local și la nivel regional sau național. În 2008, Special Olympics vor organiza Jocuri regionale în America Latină, în Statele Unite, în Europa și în Orientul Mijlociu / Africa de Nord, precum și prima cupă internațională de cricket în Mumbai (India). Pe lângă aceste competiții, Special Olympics oferă sportivilor o serie de teste medicale gratuite, forumuri speciale în cadrul cărora familiile pot schimba idei și resurse, și întâlniri ale tinerilor pentru a încuraja înțelegerea între tineri, indiferent dacă suferă de o dizabilitate sau nu. ■

Eunice Kennedy Shriver

© AP Images/Lionel Cironneau

Chris Burke, jurnalist și actor

Phyllis McIntosh

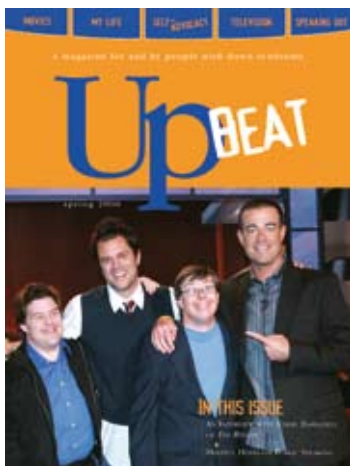

Courtesy of the National Down Syndrome Society

Redactorul șef Chris Burke (la dreapta) discută cu Kim Rossi, directoarea publicațiilor NDSS (National Down Syndrome Society – Societatea națională pentru persoanele cu Sindromul Down).

Un actor care suferă de sindromul Down reușește să emoționeze un alt fel de public cu revista Upbeat

Cuvintele care descriu cel mai bine cuprinsul revistei *Upbeat*, în prezent singura revistă din Statele Unite scrisă de și pentru persoane cu sindromul Down, sunt „exemplar” și „revigorant”. Publicată de către Societatea Națională pentru Persoanele cu Sindromul Down și adresându-se deopotrivă familiilor și prietenilor persoanelor cu această dizabilitate, revista conține știri și eseuri personale, fiecare articol fiind scris de o persoană cu sindromul Down.

Courtesy of the National Down Syndrome Society

„Sunt povești care vin din adâncul inimii noastre despre ce înseamnă să crești având Sindromul Down și despre modul în care trebuie să ne apărăm cauza”, a spus redactorul șef al revistei, al cărui optimism este un exemplu pentru toate persoanele care suferă de trizomie. Lansată în 1994, mai întâi de

Chris Burke și de către angajații de la Societatea Națională pentru Persoanele cu Sindromul Down, sub numele de News and Views (*Știri și Opinii*), această revistă a fost parțial inspirată, spune el, de o publicație newsletter apărută într-o școală privată pe care o urma.

Fiind în același timp actor, muzician și ambasador al Societății Naționale pentru Persoanele cu Sindromul Down, Chris Burke este mai ales cunoscut pentru rolul său din serialul „Corky, un adolescent puțin diferit” (*Life Goes on*), transmis la începutul anilor 1990, apărut recent și pe DVD, în care joacă rolul unui adolescent cu sindromul Down care crește într-o familie iubitoare și care caută să se facă acceptat de lumea exterioară.

Astăzi, Chris Burke prezintă concerte alături de doi prieteni vechi, gemenii Joe și John DeMasi, transmitând un mesaj de dragoste și integrare în cadrul reprezentațiilor anuale organizate în școli, festivalurilor și conferințelor.

Când s-a născut, în 1965, medicii îi sfătuiseră pe părinți să îl lase într-o școală specială. Însă aceștia au decis să îl trateze ca pe ceilalți copii și să se asigure că va primi o educație de calitate. Îi place să le spună și celorlalți principiul care îl ghidează în viață: „Obstacolele sunt ceea ce vedeți atunci când pierdeți din vedere obiectivul. Spuneți-vă mereu: da pot să reușesc. Credeți în voi înșivă, munciți mult și nu renunțați niciodată!” ■

Cea mai bună educație: Sprijin, speranțe și vise

Jeanne Holden

Mama unui copil cu sindromul Down consideră că educația trebuie să reprezinte o oportunitate pentru toți copiii din Statele Unite, indiferent dacă suferă de o dizabilitate sau nu, însă trebuie ca părinții să facă totul pentru ca aceștia să se poată bucura în totalitate de drepturile lor. Jeanne Holden, fiica ei Jenny și toată familia acestei locuiesc în Virginia, în apropiere de Washington D.C.

Sunt redactor, soție și mamă a trei copii. Fiica mea Jenny are 18 ani. Este drăguță, creativă și curioasă. Are aproximativ 1,35 metri înălțime și 28 de kilograme – aproximativ dimensiunea unui copil de 10 ani. Ea are și o deficiență intelectuală. Dar, sunt deosebit de mândră de ea.

Lucrurile nu au fost întotdeauna atât de simple. Când am aflat că fiica mea suferea de Sindromul Down, toate visele pe care mi le făcusem pentru ea s-au prăbușit. Sindromul Down este o boală genetică, care întârzie dezvoltarea fizică și intelectuală. Majoritatea copiilor care suferă de Sindromul Down au și o formă ușoară sau moderată de retard intelectual. Mi s-a spus că viața lui Jenny – dacă supraviețuiește – va fi foarte limitată. Trebuia să i se facă o operație la inimă cât mai repede posibil.

După operație, am rămas lângă ea la spital, respectând instrucțiunile date de numeroase asistente. Apoi, doi medici tineri, încă stagiari, mi-au cerut să părăsesc camera cât timp i se ia lui Jenny sânge. Prezența mea îi făcea să se simtă agitați. O oră mai târziu, încă așteptam în fața ușii de la salonul unde se afla fiica mea, neliniștită. Cardiologul care trecea pe acolo m-a întrebat ce fac. Când i-am explicat care era situația, acest om atât de blând de obicei mi-a spus răspicat: „Dumneavoastră trebuie să interveniți pentru ea, dumneavoastră sunteți avocatul ei! Nu au dreptul să va scoată afară. Dacă are nevoie de un specialist?” Ce norocoasă am fost să învăț acest când fiica mea era încă atât de mică.

Să intervii! Este un cuvânt cheie la care trebuie să se raporteze toți părinții care doresc să obțină cea mai bună educație pentru copilul lor cu dizabilitate.

Fiica mea s-a născut într-o perioadă aprinsă în Statele Unite, când fusese deja adoptată o lege care impunea școlilor publice să ofere un învățământ adecvat tuturor copiilor cu Dizabilități. Înainte de aplicarea Legii pentru educația persoanelor cu Dizabilități (Individuals with Disabilities Education Act, IDEA), în 1975, mulți copii cu deficiențe intelectuale nu aveau dreptul să meargă la școală. Însă, în ciuda noilor legi, rolul meu de avocat a rămas esențial.

Primul pas în calitate de reprezentant al intereselor fiicei mele a fost să învăț tot ce se putea: despre dizabilitatea de care suferea fiica mea, despre legile federale și ale Statului în domeniul educației speciale și despre sistemul educativ local. Fiica mea nu avea încă o lună când am aderat la un grup de sprijin pentru părinții copiilor cu Sindromul Down. Am aflat că acești copii nu numai că aveau numeroase aptitudini, dar că profesorii le reevaluează potențialul intelectual pentru că reușitele lor școlare creșteau ca urmare a posibilităților care li se dădeau.

Una dintre aceste posibilități, de exemplu, este „intervenția timpurie”. Cu puțin timp înainte de nașterea lui Jenny a fost adoptată o lege federală care obliga toate statele să ofere servicii de educație și terapeutice gratuite noilor născuți și copiilor de vârstă preșcolară cu Dizabilități. În Virginia, statul în care locuiam, Jenny avea așadar dreptul la ședințe de terapie motorie și de logopedie. Însă, cererea de servicii depășea cu mult oferta de terapeuți. Aceasta a reprezentat pentru mine posibilitatea la care visam de a-mi pune a încercare calitățile de avocat. Fermă, politicoasă, stăruitoare, am obținut, în mod surprinzător, rezultate bune. Am convins-o pe coordonatoarea programului, ea însăși terapeut pentru probleme motorii, să se ocupe de Jenny.

Acest scenariu s-a repetat de multe ori în timp ce fiica mea era la școală. Există servicii de educație de calitate, dar părinții trebuie să știe să le găsească și să pledeze cauza copiilor lor pentru a putea avea acces la ele. La vârsta de doi ani, Jenny era înscrisă la școala publică într-o clasă de grădiniță pentru copiii cu Dizabilități. De asemenea, era înscrisă la o grădiniță privată inovatoare care integra doi copii cu Dizabilități în fiecare clasă, al cărei efectiv era de 10 copii. Jenny s-a dezvoltat în acest mediu, jucându-se cu colegii ei, aceștia fiind fără Dizabilități.

CINSTIREA CONTRIBUȚILOR ADUSE DE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

Dar educarea unui copil cu Dizabilități nu se limitează la obținerea serviciilor de terapie și nici la alegerea unei grădinițe bune. Presupune aplicarea acasă a fiecărei lecții învățate, învățarea literelor și cifrelor, înseamnă să lucrezi la perfecționarea pronunției. Trebuie să îl înveți pe copil cum să se comporte, să îi lauzi chiar și cele mai mici succese și să spui „Încearcă să faci cât poți”. Trebuie să te bucuri de aptitudinile copilului tău și să crezi că, pregătindu-se, va reuși. De exemplu, când Jenny era la grădiniță, o terapeută mi-a spus că fiica mea nu va învăța niciodată să scrie pentru că nu avea tonus muscular. Azi, ea scrie mai frumos decât fratele și sora ei.

Înainte de a o duce la grădiniță, m-am întâlnit cu directoarea departamentului pentru educație specială din școlile publice din orașul nostru. Legea prevede ca toți copiii cu dizabilități să fie educați într-un mediu mai puțin restrictiv în cadrul căruia să fie capabili să facă progrese. Această directoare era convinsă a Jenny se va dezvolta într-o clasă normală. Eram încântată! Totuși, nici ea, nici eu nu am anticipat problemele cu care aveam să ne confruntăm. Directoarea școlii din cartierul unde locuiam nu voia să primească copiii cu Dizabilități în clasele normale. Nu voia nici ca aceștia să intre în școală împreună cu colegii lor fără Dizabilități.

Aș fi putut depune o plângere la instanță. În schimb, am convins-o pe directoarea departamentului pentru educație specială să o înscrie pe Jenny într-o școală publică cu viziuni mai progresiste. M-a recomandat la două comisii consultative. Am putut, astfel, colabora cu profesorii pentru a ameliora programele de educație specială și pentru a schimba atitudinea celor care vedeau dizabilitatea înainte de a-l vedea pe copil.

Când era în clasa a treia, Jenny era într-o clasă la care predă o profesoară obișnuită, un profesor pentru educația specială și o asistentă școlară. Fiica mea și-a făcut noi prieteni și a descoperit noi modele de urmat. Cealalți elevi au dezvoltat un sentiment de compasiune pentru copiii care nu sunt ca ei și care nu se exprimă în același mod.

Rolul meu a fost acela de a le ajuta pe profesoarele lui Jenny să elaboreze un plan de educație specială (IEP, Individualized Education Plan – Plan individual de învățământ) – un punct esențial din legea privind educația copiilor cu Dizabilități din SUA. Trebuia să concepem un plan individualizat pentru a determina care sunt serviciile și sprijinul care trebuiau acordate lui Jenny pentru a o ajuta să se dezvolte. Majoritatea profesorilor apreciau intervenția mea. Alții, în schimb, voiau să fie urmate doar recomandările lor. Dar nu m-am lăsat intimidată. Cine știa mai bine ca mine că Jenny învăța mai bine vizual, și intra în panică dacă i se dădeau multe probleme de matematică deodată, dar le putea rezolva foarte bine dacă i se dădeau

una câte una? Aveam un punct de vedere deosebit de important de oferit.

În școala primată, Jenny a urmat aceeași programă ca și colegii ei fără Dizabilități, dar temele ei erau mai scurte și mai puțin complexe.

Bine integrată la școală, Jenny a participat cu entuziasm și la activitățile extrașcolare. A câștigat medalii la probele de atletism organizate de către organizația Special Olympics. A jucat fotbal într-o ligă normală și o versiune modificată de baseball, numită „Challenger”, pentru copiii cu Dizabilități. Jenny s-a alăturat unui grup de cercetași și am devenit și eu ghid asistent pentru a o ajuta să se integreze.

Ca și fratele și sora ei, Jenny a urmat cursurile de religie din sinagoga noastră. Am cerut ca o elevă mai mare să fie inclusă în clasa lui Jenny, pentru a o putea ajuta, deoarece nu exista întotdeauna un program de educație specială. Au muncit mult, dar au obținut rezultate: la 14 ani, Jenny și-a prezentat discursul de Bar Mitzvah în engleză și în ebraică, atingând același obiectiv ca și colegii ei fără Dizabilități. Era mai mândră ca niciodată. Acum, Jenny o ajută pe educatoarea din școala noastră religioasă.

În timp ce școlarizarea lui Jenny în școala primară s-a dovedit o experiență mulțumitoare, anii de școală gimnazială au ridicat alte probleme. Deoarece lecțiile pentru copiii cu retard erau prea simpliste și aceștia se aflau într-o parte a clădirii, izolați de restul elevilor, am înscris-o pe Jenny într-o clasă normală, care oferea un sprijin limitat elevilor cu deficiențe intelectuale. Dar au apărut alte probleme – era prea mult de învățat, se predă într-un ritm prea rapid pentru ca Jenny să poată urmări. Trebuia, din timp, găsită o soluție pentru anii de liceu.

Am înscris-o pe fiica mea într-un mic liceu catolic, care oferea un program de includere modificată, numit „Opțiuni”, pentru elevii cu deficiențe intelectuale. Acești elevi învățau disciplinele principale în lecții separate și se alăturau colegilor lor fără Dizabilități la materiile opționale, cum ar fi arte sau teatru. Mai mult, acest liceu face eforturi pentru ca toți elevii de la filiera Opțiuni să fie integrați în comunitatea școlară. Aproape 90 de liceeni fără Dizabilități aleg de bună voie să petreacă timp ajutându-i pe colegii lor de la Opțiuni, în loc să meargă să își facă temele în sala de studiu. Mulți dintre ei iau masa împreună cu colegii de la Opțiuni și li se alătură în activitățile extrașcolare. Este „cool” să fii văzut cu copiii cu nevoi speciale.

Jenny nu mai poate de fericire. Participă la cercurile de la școală, la manifestările sportive și la dans. Scrie o rubrică permanentă pentru revista liceului. A făcut parte dintr-o piesă de teatru. Este incredibil. Până la cinci ani, nu putea să pronunțe o frază completă. Astăzi, prezintă știrile din liceu la un program de televiziune cu circuit

CINSTIREA CONTRIBUȚILOR ADUSE DE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

închis care se difuzează în toată instituția, unde sunt elevi fără Dizabilități.

Bine-înțeles, a trebuit să îmi dublez eforturile pentru a o învăța pe fiica mea să își reprezinte singură interesele. Când a ajuns în această școală catolică, elevii din liceu credeau că ea nu își face semnul crucii înainte de rugăciuni pentru că nu știa. Nu se gândiseră că nu își făcea cruce pentru că este evreică. Dar, părintele unui copil cu Dizabilități trebuie să îl învețe să se exprime singur. Dacă nu facem acest lucru, cum putem spera că vor deveni independenți?

În acest an, Jenny este în clasa finală. Ce va face după terminarea studiilor? Ne-am gândit la programele de formare profesională oferite de școala publică. Dar Jenny este hotărâtă să se înscrie la unul din programele universitare pentru copiii cu deficiențe intelectuale. Aceste programe sunt scumpe, dar este o opțiune pe care o luăm în calcul, pentru că lui Jenny îi place să învețe. Ea speră că, într-o zi, va putea lucra cu copiii. Ea visează să aibă un prieten și să se căsătorească. Speranțele mele pentru Jenny au fost înlocuite cu ale ei. O educație de calitate i-a oferit un viitor promițător. ■

Opiniile exprimate în prezentul articol nu reflectă neapărat viziunile sau politica guvernului SUA.

Jenny și Jeanne intră în ambianța Festivalului Renașterii din Maryland din 2006.

© Robert F. Holden

Mandy Oei

Mandy Oei, fiica unor imigranți din Indonezia, a crescut în Texas. Sufărind de deficiențe profunde de auz, ea a petrecut patru ani într-o școală specială unde a beneficiat de ședințe de logopedie și a învățat să citească pe buze, studiind în același timp și materiile obișnuite. Apoi, a mers la școlile obișnuite și și-a obținut diploma de absolvire a liceului. A obținut o licență în limba engleză, axată pe creație literară, decernată de Universitatea Stanford din California. Când era în liceu, Mandy Oei a urmat un stagiul oferit de compania Microsoft, gigantul din domeniul informaticii. După obținerea licenței, a fost angajată în această companie ca redactor tehnic. În cele ce urmează, Mandy Oei ne prezintă gândurile sale cu privire la studiile universitare și slujba sa la Microsoft. Interviuul a fost realizat prin email de către Robin Yeager, redactor șef al revistei eJournal.

Mandy Oei

© Josh Isaac, Microsoft Corporation

Oei: În ultimul an de facultate, am fost contactată de Microsoft. Îmi trimisesem CV-ul la această companie, care apoi m-a sunat pentru un interviu. Interviul cu directorul departamentului de resurse umane s-a desfășurat la telefon. Am folosit sistemul pilot, ceea ce este o metodă mai lentă față de o convorbire telefonică directă între două persoane. Directorul departamentului de resurse umane s-a arătat foarte răbdător [în cadrul acestei proceduri] și, la sfârșitul interviului, aveam o impresie foarte bună despre Microsoft.

Apoi, m-au chemat de la Stanford la Redmont [aproape de Seattle, statul Washington], pentru a mă întâlni cu diferite persoane. Persoana care se ocupa de recrutare de la Microsoft m-a întrebat dacă aveam nevoie de adaptări speciale și când am cerut un interpret nu m-a întrebat dacă preferam să folosesc un anumit tip de limbaj al semnelor. Am fost foarte impresionată deoarece acest lucru arată că Microsoft înțelege bine nevoile persoanelor surde.

Pe durata procedurii de angajare, am avut doi interpreți la dispoziție. Am avut interviuri cu vreo 12 persoane și am avut plăcerea să constat că nimeni nu s-a simțit încurcat de faptul că trebuia să comunice cu mine prin intermediul unui interpret, ceea ce era poate pentru mulți dintre interlocutorii mei o experiență nouă. Așadar, am fost încântată când mi s-a propus un stagiul ca redactor tehnic. Acest lucru a influențat următoarele mele interacțiuni cu Microsoft.

Întrebare: Ce anume faceți la Microsoft?

Oei: La Microsoft, sunt redactor tehnic. Grupul meu deține documentația tehnică a sistemelor de operare Windows Embedded și Windows Mobile, precum și alte instrumente pe care le folosesc programatorii pentru elaborarea versiunilor personalizate ale acestor sisteme de operare, care sunt folosite în toată gama de dispozitive, la echipamentele industriale, la casele de marcat, la „Smartphones” și la calculatoarele de buzunar Pocket PC. Colaborez cu

Întrebare: Care au fost dificultățile cu care v-ați confruntat, urmând o universitate obișnuită? Universitatea Stanford oferă un cadru special studenților cu Dizabilități?

Oei: Nu mi-am făcut griji cu privire la posibilitățile de adaptare la Stanford ... Există un cadru de sprijin pentru studenții cu Dizabilități. Însă, dificultățile cu care m-am confruntat eu au fost aceleași cu care se confruntă orice alt student ... Universitatea mi-a pus la dispoziție un interpret ASL pentru cursuri. Pe durata celor patru ani pe care i-am petrecut în campus, aveam acces la un telefon adaptat TTY și camera mea era dotată cu un dispozitiv vizual de alertă în caz de incendiu. În plus, personalul îmi cunoștea situația și nevoile mele, în cazul în care aș fi avut nevoie de ajutor. [Telefonul adaptat TTY este un aparat de telecomunicație pentru persoanele cu deficiențe de auz care leagă un telefon de un dispozitiv format dintr-un ecran și tastatură.]

Întrebare: Cum s-a făcut trecerea de la viața universitară la muncă, inclusiv la stagiul pe care l-ați urmat?

CINSTIREA CONTRIBUȚIILOR ADUSE DE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

programatorii la redactarea documentației privind aceste instrumente, precum și a textelor care apar în meniu, în chenare și pe ecranul pe care îl folosesc aceste instrumente. Eu trebuie să mă asigur că formularea textului este clară și succintă.

Întrebare: Cum au reacționat prima dată colegii dumneavoastră în fața deficienței dumneavoastră?

Oei: Angajații Microsoft sunt obișnuiți să lucreze cu persoane din diferite medii și am constatat că oamenii de aici sunt foarte deschiși și acceptă diferențele. De mai multe ori, de exemplu, mi s-a întâmplat să mă întâlnesc cu persoane pe care nu le cunosc și, când au înțeles că sunt surdă și că aveam nevoie de o tablă albă [o tablă pe care să se poată scrie cu marker] sau de un dispozitiv de procesare a textului pentru a comunica, nimeni nu s-a mai formalizat și toată lumea considera acest lucru ca fiind ceva normal. De regulă, nu spun să sunt surdă, decât dacă solicit un interpret și cred că astfel oamenii înțeleg cum trebuie să se comporte cu mine. Când un membru nou se alătură echipei noastre, ajunge să îi dau doar câteva recomandări pentru ca persoana respectivă să poată comunica fără probleme cu mine: de exemplu, trebuie să știe să nu vorbească toți în același timp în timpul ședințelor pentru ca interpretul să poată urmări discuția; trebuie de asemenea să mă privească atunci când mi se adresează și să vorbească mai lent pentru ca să pot citi pe buze.

Întrebare: Vă afectează deficiența de auz de care suferiți activitatea profesională, posibilitățile de a vă deplasa sau interacțiunile cu colegii din alte birouri? Cum faceți față acestor situații?

Oei: Deficiența mea nu mă împiedică să mă deplasez. De exemplu, tocmai m-am întors dintr-o călătorie personală din California și nu am avut nici o problemă când am făcut rezervarea. Singurul lucru care m-a îngrijorat a fost să nu mă pierd pe-acolo. La Microsoft, toată lumea apelează la email, la mesajele instant sau la rețeaua internet internă pentru a comunica. Sunt forme vizuale de comunicare care nu apelează la sunet; cu alte cuvinte, faptul că sunt surdă nu mă împiedică să comunic cu colegii sau cu angajații din alte birouri;

În cursul ședințelor de lucru, un interpret este cu mine pentru a traduce ceea ce mi se spune și am acces la serviciile pilot când trebuie să dau un telefon, lucru care nu se întâmplă prea des. Când comunic direct cu colegii mei, folosesc uneori un interpret pentru a facilita comunicarea dacă este vorba despre o discuție importantă. Dar, cel mai adesea, prefer să mă exprim singură și să citesc pe buze ce spune interlocutorul meu. Dacă nu ne putem înțelege așa, scriem ce vrem să spunem.

Întrebare: Câte persoane lucrează în departamentul dumneavoastră? Sunteți singura persoană care suferă de o dizabilitate?

Oei: Echipa mea este formată din aproape 40 de persoane, angajate permanent. Unele au alte deficiențe, dar eu sunt singura surdă și singura care apelează la un interpret. Din punct de vedere medical, faptul că sunt surdă poate fi interpretat ca fiind o incapacitate gravă pentru că, fără un aparat auditiv, nu pot auzi nimic. Dar eu văd lucrurile altfel.

Faptul că sunt surdă face parte din identitatea mea, dar nu este primul lucru la care mă gândesc când mi se cere să mă definesc. Mi-a afectat viața, fără îndoială, dar nu m-a împiedicat să am un loc de muncă productiv, să am o viață independentă în casa mea sau să am mulți prieteni.

Întrebare: Credeți că Microsoft își recuperează investițiile în recrutarea persoanelor cu Dizabilități și în formarea ulterioară a personalului?

Oei: Cu siguranță. De exemplu, înainte să fiu stagiară aici, responsabilul echipei mele a chemat un consultant extern pentru a le arăta colegilor mei de muncă modul adecvat de a lucra cu o persoană surdă. Acest lucru s-a dovedit extrem de util în faza inițială când învățam să colaborăm. În plus, mai mulți colegi de-ai mei au urmat cursuri pentru a învăța limbajul semnelor deoarece voiau să învețe și să mi se adreseze mai ușor. Acești factori au influențat decizia mea de a lucra aici permanent. Recrutând persoane cu Dizabilități, Microsoft are acces la un număr mai mare de candidați și își crește astfel șansele de a descoperi o persoană talentată care va fi un angajat atu pentru companie. Prezența angajaților din medii diferite favorizează diversitatea perspectivelor și stimulează creativitatea. ■

Bibliografie (în limba engleză)

Bibliografie selectivă pe teme legate de dizabilitate

Albrecht, Gary L. et al., eds. *Encyclopedia of Disability*. 5 vols. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2006.

The Alliance for Technology Access. *Computer Resources for People with Disabilities: A Guide to Assistive Technologies, Tools, and Resources for People of All Ages*. 4th ed. rev. Alameda, CA: Hunter House, 2005.

Blanck, Peter D., ed. *Disability Rights*. Burlington, VT: Ashgate, 2005. Pentru alte publicații ale lui Peter D. Blanck, vizitați site-ul internet al Institutului Burton Blatt la adresa <http://www.bbi.syr.edu>.

Bordwin, Martin G., Elizabeth Cardoso, and Tristen Star. „Computer Assistive Technology for People Who Have Disabilities: Computer Adaptations and Modifications”. *The Journal of Rehabilitation*, vol. 70, nr. 3 (Iulie – septembrie 2004): pp. 28–33.

Bowman, Cynthia Ann și Paul T. Jaeger, eds. *A Guide to High School Success for Students with Disabilities*. Westport, CT: Greenwood, 2004.

Colker, Ruth. *The Disability Pendulum: The First Decade of the Americans with Disabilities Act*. New York: New York University, 2005.

Erickson, Elizabeth. „Outdoor Recreation Opportunities in the Southwest for People with Disabilities: Organizations, Programs, and Equipment”. *Palaestra*, vol. 22, nr. 1 (Iarna 2006): pp. 29–32, 54, 60.

Furlong, Lisa. „Special Challenges: Students with Disabilities Find Co-op and Internship Opportunities”. *Diversity/Careers in Engineering & Information Technology*. (Vară / Toamnă 2003): 13 pp.

Field, Marilyn J., Alan M. Jette, și Linda G. Martin. *Workshop on Disability in America, a New Look: Summary and Papers: Based on a Workshop of the Committee on Disability in America: A New Look, Board on Health Sciences Policy*. Washington, DC: National Academies Press, 2006.

Disponibile în formate alternative și online la <http://www.iam.edu/?id=33188>.

Hopkins, Janet. „All Students Being Equal: Helping Your Special Needs Students Using These Resources”. *Technology & Learning*, vol. 26, nr. 10 (Mai 2006): pp. 26–28.

International Disability Rights: An Overview and Comparative Analysis of International and National Initiatives to Promote and Protect the Rights of Persons with Disabilities. Washington, DC: Law Library of Congress, [2005].

Jaeger, Paul T. and Cynthia Ann Bowman. *Understanding Disability: Inclusion, Access, Diversity, and Civil Rights*. Westport, CT: Greenwood, 2005.

Jones, Nancy Lee. *The Americans with Disabilities Act and Emergency Preparedness and Response*. Washington, DC: Congressional Research Service, Actualizat la 21 iulie 2006. <http://ncseonline.org/NLE/CRSreports/06Jul/RS22254.pdf>

Jones, Nancy Lee. *The Americans with Disabilities Act: Supreme Court Decisions*. Washington, DC: Congressional Research Service, Actualizat la 2 martie 2006. http://www.opencrs.com/rpts/RL31401_20060302.pdf

King, Gillian A., Elizabeth G. Brown, și Linda K. Smith, eds. *Resilience: Learning from People with Disabilities and the Turning Points in Their Lives*. Westport, CT: Greenwood, 2003.

Klein, Stanley D. și John D. Kemp, eds. *Reflections from a Different Journey: What Adults with Disabilities Wish All Parents Knew*. New York: McGraw-Hill, 2004.

Kohler, Keith. „Visually Impaired Students Meet the Challenge”. *National Aeronautics and Space Administration: Features and News* (22 octombrie 2006): 3 pp. http://www.nasa.gov/audience/forstudents/9-12/features/F_Visually_Impaired_Meet_Challenge.html

McMahon, Brian T. și Linda R. Shaw, eds. *Enabling Lives: Biographies of Six Prominent Americans with Disabilities*. Boca Raton, FL: CRC Press, 2000.

Phillips, Adam. „Disability Services Help Others”. *VOA News* (6 iunie 2006): 3 pp. <http://www.voanews.com/english/archive/2006-06/2006-06-06-voa22.cfm>

Ray, Lucinda și Kimberly Atwell. „The Web and Special Education”. *Computers in the Schools*, vol. 21, nr. 3–4 (martie 2005): pp. 53–67.

Salend, Spencer J. „Using Technology to Teach and Individual Differences Related to Disabilities”. *Teaching Exceptional Children*. vol. 38, nr. 2 (noiembrie – decembrie 2005): pp. 32–38.

Discuții privind site-urile internet, programele, filmele, cărțile, revistele, materialele video și alte unelte de învățare predare.

Samuels, Christina A. „Disability Less Likely to Hold Back Youths Following High School”. *Education Week*, vol. 24, nr. 44 (10 octombrie 2005): pp. 1,19.

Santos, Ann. „ADA: 15 and Counting”. *PN/Paraplegia News*, vol. 59, nr. 7 (iulie 2005): pp. 20-22.

Steelman, Patricia, comp. *Select Bibliography of Children's Books about the Disability Experience*. [Chicago]: Schneider Family Book Award Committee, ediție revizuită în aprilie 2006. <http://www.ala.org/ala/awardsbucket/schneideraward/bibliography.htm>

Stroman, Duane F. *The Disability Rights Movement: From Deinstitutionalization to Self-Determination*. Lanham, MD: University Press of America, 2003.

Sygal, Susan, și Michele Scheib, eds. *Rights and Responsibilities: A Guide to National and International Disability-Related Laws for International Exchange Organizations and Participants*. Eugene, OR: National Clearinghouse on Disability and Exchange, Mobility International USA, 2004.

Disponibile în formate alternative și online la <http://www.miusa.org/>.

Turkington, Carol și Joseph Harries, eds. *The Encyclopedia of Learning Disabilities*. Ed. 2. New York: Facts on File, 2006.

U.S. Bureau of the Census. *Disability and American Families: 2000*. Special Report. Washington: The Bureau, iulie 2005. <http://www.census.gov/prod/2005pubs/censr-23.pdf>

U.S. Department of Education. *Office of Special Education and Rehabilitative Services. Disability Employment 101*. ed. rev. Washington: iunie 2006. <http://www.ed.gov/about/offices/list/osers/products/employmentguide/index.html>

U.S. Department of Justice. Civil Rights Division. *Access for All: Five Years of Progress; A Report from the Department of Justice on Enforcement of the Americans with Disabilities Act*. Washington: The Division, 11 octombrie 2006. <http://www.ada.gov/5yearadarpt/fiveyearada.pdf>

Ministerul de Externe al SUA nu își asumă răspunderea pentru conținutul și accesarea documentelor enumerate mai sus care provin de la alte organizații și agenții. Toate link-urile internet erau active în noiembrie 2006.

Site-uri internet

Site-uri web pe teme legate de dizabilitate

GUVERNUL SUA

DisabilityInfo.gov

<http://www.disabilityinfo.gov/digov-public/public/DisplayPage.do?parentFolderId=500>

Dezvoltat ca un parteneriat între peste 20 de agenții federale ca răspuns la Inițiativa Noua Libertate lansată de președintele Bush, acest portal cuprinde numeroase resurse pe teme legate de dizabilitate, în special cele provenind de la guvern, deși sectorul neguvernamental este în egală măsură reprezentat. Subiectele tratate includ educația, pregătirea pentru situații de urgență, ocuparea forței de muncă, sănătate, tehnologie, locuințe, viață socială și drepturi civice. Fiecare categorie cuprinde mai multe sub-categorii cum ar fi știri, evenimente, resurse locale sau regionale, granturi și informații despre finanțările disponibile, legi și reglementări.

ADA Home Page – Pagina ADA

<http://www.ada.gov/>

De la Ministerul american al Justiției, această pagină oferă informații detaliate și consultanță cu privire la Legea pentru persoanele cu dizabilități din SUA – Americans with Disabilities Act.

Disability Rights – Drepturile persoanelor cu dizabilități

http://usinfo.state.gov/scv/history_geography_and_population/civil_rights/disability_rights.html

Acest site Internet al Biroului pentru programe de informare internațională al Ministerului de Externe al SUA cuprinde articole redactate de angajați și link-uri către rapoartele biroului și alte resurse.

Federal Employment of People with Disabilities – Angajarea persoanelor cu dizabilități în cadrul administrației federale

<http://www.opm.gov/disability/>

Acest site oferă informații „relevante pentru recrutarea, angajarea și păstrarea la locul de muncă a persoanelor cu dizabilități în administrația federală”. Include o serie de legi federale și ale statelor, site-uri ale organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, experiențe de succes ale angajaților cu dizabilități din cadrul administrației federale.

JAN: Job Accommodation Network – Rețeaua de informații privind adaptările necesare la locul de muncă

<http://www.jan.wvu.edu/>

JAN este un serviciu de informare și de referință gratuit adresat angajatorilor, persoanelor cu dizabilități, terapeuților și persoanelor afectate de dizabilitate. Un serviciu al Biroului pentru Politica de angajare a persoanelor cu dizabilități al Ministerului Federal al Muncii, JAN se concentrează pe adaptările de la locul de muncă pentru persoanele cu dizabilități, prevederile în domeniul muncii ale ADA și resurse pentru asistență tehnică, finanțare, educație și servicii conexe.

National Council on Disability – Consiliul Național pentru Dizabilitate

<http://www.ncd.gov/>

O agenție federală independentă care face recomandări președintelui și Congresului în vederea îmbunătățirii calității vieții persoanelor cu dizabilități. Publică rapoarte, un newsletter și o listă de servicii.

National Library Service for the Blind and Physically Handicapped (NLS) – Serviciul Național de Resurse pentru persoanele cu deficiențe fizice și de vedere

<http://www.loc.gov/nls/index.html>

Parte a Bibliotecii Congresului, NSL oferă materiale printr-o rețea națională de biblioteci. O secțiune importantă a acestui site o constituie Materialele de referință ale NLS. Consultați, de exemplu, resursele recomandate pentru Produsele de tehnologii asistive și Angajarea persoanelor cu dizabilități și secțiunea de Materiale adăugate, o bază de date a noilor materiale adăugate.

U.S. Census Bureau: Disability – Biroul pentru evidența populației SUA: Dizabilitatea

<http://www.census.gov/hhes/www/disability/disability.html>

Rapoarte, comunicate și informații pe tema dizabilității și link-uri către alte site-uri cu date statistice legate de dizabilitate sunt oferite de Direcția de Statistică a Ministerului comerțului din SUA.

U.S. Department of Education. Office of Special Education and Rehabilitative Services (OSERS) – Ministerul Federal al Educației, SUA. Biroul pentru educație specială și servicii de recuperare (OSERS)

<http://www.ed.gov/about/offices/list/osers/index.html?src=oc>

Sprijinind persoane cu dizabilități de toate vârstele, OSERS oferă știri, informații și resurse cu privire la Legea pentru ameliorarea educației persoanelor cu dizabilități – Individuals with Disabilities Education Improvement Act din 2004 (IDEA), precum și un instrument pentru învătarea și evaluarea elevilor cu dizabilități. Cele trei departamente care compun OSERS sunt: Biroul pentru programe de educație specială, Administrarea serviciilor de recuperare și Institutul Național de cercetare a problemei dizabilității și recuperării.

ORGANIZAȚII NEGUVERNAMENTALE

Organizații naționale pentru persoanele cu dizabilități

<http://www.disabilityinfo.gov/digov-public/public/DisplayPage.do?parentFolderId=5195>

Acest site cuprinde o listă completă a tuturor organizațiilor naționale din domeniul dizabilității de pe DisabilityInfo.gov. Alte organizații sunt enumerate mai jos.

ABLEDATA

<http://www.abledata.com>

ABLEDATA este o bază de date cu 19.000 „de produse de tehnologie asistivă și echipamente de recuperare disponibile din surse interne și internaționale”. Se oferă, de asemenea, informații cu privire la companiile care comercializează aceste produse, deși nici un produs nu este vândut pe acest site. ABLEDATA este administrat pentru Institutul național pentru cercetare în domeniul dizabilității și recuperării al Ministerului Educației din SUA.

American Association of adapted SPORTS, „! Programs (AAASP) – Programele asociației adaptedSPORTS”! din SUA

<http://www.aaasp.org/>

Un program sportiv interdisciplinar pentru elevii din clasele 1-12 cu deficiențe fizice sau de vedere, AAASP elaborează și conduce programe regionale, precum și infrastructură pentru pregătirea și certificarea antrenorilor, funcționarilor și coordonatorilor.

American Congress of Community Supports and Employment Services (ACCSES) – Congresul SUA pentru Sprijinirea comunității și servicii de angajare (ACCSES)

<http://www.accses.org/>

Organizațiile guvernamentale de recuperare și programele de recuperare ale comunității colaborează în vederea maximizării „posibilităților de angajare și o viață independentă pentru persoanele cu dizabilități fizice și psihice”. Acest site conține link-uri către alte resurse care oferă posibilități de asociere, informații privind drepturile persoanelor cu dizabilități în acest domeniu, comunicate și alte materiale.

Association of University Centers on Disabilities (AUCD) – Asociația Centrelor Universitare pentru persoanele cu dizabilități (AUCD)

<http://www.aucd.org/>

Această rețea de centre interdisciplinare se concentrează pe cercetare, educație și servicii pentru „persoanele cu dizabilități de dezvoltare și altele, pentru familiile și comunitățile lor”.

Best Buddies

<http://www.bestbuddies.org/site/c.ljJ0J8MNI5E/b.933717/k.CBF8/Home.htm>

Această organizație non-profit se dedică îmbunătățirii vieții persoanelor cu retard psihic, oferindu-le posibilitatea să lege prietenii și alte posibilități de angajare. Best Buddies International are în prezent reprezentanțe în 25 de țări și intenționează să se extindă în viitor.

Center on Human Policy, Law, and Disability Studies (CHPLDS) – Centrul pentru studii în domeniul drepturilor omului, juridic și dizabilității (CHPLDS)

<http://disabilitystudies.syr.edu/>

CHPLDS este o „rețea de programe academice, centre și organizații de studenți și facultăți afiliate”. Materiale cu privire la educația publică, cercetare și programe academice sunt accesibile pe acest site.

Disability Rights and Independence Living Movement Project – Proiectul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și pentru construirea unei vieți independente

<http://bancroft.berkeley.edu/collections/drilm/>

Lansată în 1996, această colecție de documente fundamentale cuprinde peste 100 de mărturii ale conducătorilor, participanților și observatorilor mișcării din anii 1960 și 1970, precum și documente ale organizațiilor cheie pentru persoanele cu dizabilități. Are sediul la Biblioteca Bancroft a Universității din California, Berkeley.

Disabled Sports USA – Organizația Disabled Sports USA

<http://www.dsusa.org/>

Această organizație non-profit oferă programe naționale de reabilitare prin sport tuturor persoanelor care suferă de o dizabilitate permanentă. DS/USA pregătește și selecționează sportivi care vor reprezenta Statele Unite la Competițiile Paralimpice de vară și de iarnă, competiții sportive pentru persoanele cu dizabilități recunoscute de Comitetul Olimpic Internațional”.

Independence, Inc.: Magazines, Books, Newsletters, Arts, and Other Media Links - Independence, Inc.: link-uri către reviste, cărți, newsletter-uri și alte materiale media

<http://www.independenceinc.org/giant/magaz.htm>

Acest ghid complex și cu adnotări de materiale este oferit de un centru de resurse pentru viață independentă din Kansas.

Independent Living Institute – Institutul pentru o viață independentă

<http://www.independentliving.org/>

Pentru a promova auto-motivarea, respectul de sine și demnitatea persoanelor cu dizabilități, această asociație oferă informații, materiale de pregătire, consultanță, și asistență tehnică. De asemenea, colaborează cu alte organizații similare locale, naționale și internaționale, inclusiv grupurile de sprijin din țările în curs de dezvoltare.

International Day of Disabled Persons, December 3, 2006 – Ziua Internațională pentru persoanele cu dizabilități, 3 Decembrie 2006
<http://www.un.org/esa/socdev/enable/disiddp.htm>

Tema din acest an a Zilei Internaționale pentru persoanele cu dizabilități este „E-acces”. Această întâlnire anuală vizează sensibilizarea publicului cu privire la aspecte legate de dizabilitate și creșterea sprijinului acordat pentru drepturile, demnitatea și bunăstarea persoanelor cu dizabilități. Acest eveniment este organizat cu ajutor financiar oferit de Diviziei pentru Politici Sociale și Dezvoltare a Departamentului pentru probleme economice și sociale al Națiunilor Unite.

Mobility International USA – Organizația Mobility International USA

<http://www.miusa.org/>

Această organizație non-profit promovează „schimburile educaționale internaționale, conducerea și drepturile persoanelor cu dizabilități și mobilitatea persoanelor cu sau fără dizabilități”. MIUSA sponsorizează National Clearinghouse on Disability and Exchange – Biroul Național pentru persoanele cu dizabilități și schimburi internaționale.

National Clearinghouse on Disability and Exchange (NCDE) – Biroul Național pentru persoanele cu dizabilități și schimburi internaționale.

<http://www.miusa.org/ncde>

Finanțat de Biroul pentru probleme de educație și cultură al Ministerului de Externe al SUA și administrat de organizația Mobility International USA, acest birou reprezintă o bogată sursă de informații cu privire la schimburile internaționale care implică persoanele cu dizabilități. Site-ul cuprinde ghiduri, sfaturi, relatări personale, link-uri, liste mailing și o revistă online, A World Awaits You – O Lume te Așteaptă.

National Coalition for Disability Rights (NCDR) – Organizația națională pentru drepturile persoanelor cu dizabilități (NCDR)

<http://www.ncdr.org/>

NCDR, o asociație de sute de organizații pentru persoanele cu dizabilități, drepturi civile și dreptate socială, oferă resurse pentru reprezentarea intereselor și conștientizarea drepturilor, inclusiv știri legate de ADA, un serviciu de atenționare și portalul documentelor legate de ADA.

National Dissemination Center for Children with Disabilities (NICHCY) – Centrul Național de Diseminare pentru copiii cu dizabilități (NICHCY)

<http://www.nichcy.org/index.html>

NICHCY funcționează ca „sursa centrală de informații” cu privire la copiii cu dizabilități, la Individuals with Disabilities Education Act IDEA – Legea privind educația persoanelor cu dizabilități – inițiativa președintelui Bush No Child Left Behind (Nici un copil lăsat în urmă) și materiale de cercetare cu privire la practicile din educație. Consultați, de exemplu, lista de resurse privind conștientizarea problemei dizabilității. Informațiile sunt disponibile în limbile engleză și spaniolă.

National Organization on Disability (N.O.D.) – Organizația Națională pentru persoanele cu dizabilități (N.O.D.)

<http://www.nod.org/>

N.O.D. își concentrează eforturile pe implicarea în comunitate, participarea la activitățile economice și accesul la o viață independentă a persoanelor cu dizabilități. Pe acest site mai sunt disponibile date statistice, calendarul evenimentelor viitoare și un newsletter.

U.S. Paralympics – Organizația U.S. Paralympics

<http://www.usolympicteam.com/paralympics/>

Site-ul oficial al echipei U.S. Paralympics, care oferă sportivilor cu dizabilități fizice posibilitatea de a participa la competiții sportive. Jocurile internaționale paralimpice urmează după Jocurile Olimpice și Jocurile Olimpice de Iarnă în aceleași locuri și amplasamente.

VSA arts – Organizația VSA arts

<http://www.vsaarts.org/>

Această organizație non-profit lucrează printr-o rețea de organizații afiliate din SUA și din peste 60 de țări pentru a promova accesul la artă al persoanelor cu dizabilități, pentru a sprijini programele artistice din școli și pentru a expune realizările artiștilor cu dizabilități. Demnă de remarcat este o listă de cărți, piese de teatru și filme.

World Institute on Disability (WID) – Institutul mondial pentru persoanele cu dizabilități (WID)

<http://www.wid.org/>

Un centru internațional public dedicat consolidării mișcării în folosul persoanelor cu dizabilități prin „cercetare, formare, sprijinire și educare a publicului pentru ca persoanele cu dizabilități din întreaga lume să beneficieze de posibilitățile unei vieți independente”.

Whirlwind Wheelchair International (WWI) – Organizația Whirlwind Wheelchair International (WWI)

<http://www.whirlwindwheelchair.org/>

Activă în peste 45 de țări din Africa, Asia și America Latină, WWI creează scaune cu roțile care vor fi produse și folosite în țările în curs de dezvoltare. Inițiative recente includ producția de scaune cu roțile în India, care urmează apoi a fi trimise și asamblate pentru a fi folosite în Afganistan, și un proiect pentru promovarea „soluționării conflictului, dezvoltării sociale și integrării socio-economice a copiilor și adulților cu deficiențe motorii din regiune sud-caucaziană”.

Ministerul de Externe al SUA nu își asumă răspunderea pentru conținutul și accesarea documentelor enumerate mai sus care provin de la alte organizații și agenții. Toate link-uri internet erau active în noiembrie 2006.

© AP Images/Bucks County Courier Times, Donna Lere

În Statele Unite, numeroase animale joacă un rol important ca animale de sprijin sau terapie pentru copii și adulți. Amintim, între altele, câinii care îi ghidează pe nevăzători, maimuțele care îi ajută să manipuleze aparate electrocasnice și caii care le permit copiilor să se ridice deasupra nivelului scaunului lor cu roțile și să aibă, astfel, o altă viziune asupra lumii. În această fotografie, Eileen și prietena sa „Kelly”.

© AP Images/Roswell Daily Record, Andrew Poertner

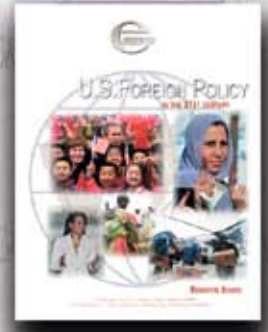
Lui Jeremiah îi place să participe la un program de terapie pentru copiii orbi. În special, îi place să „vadă” caii prin atingere.

**A MONTHLY JOURNAL
ABOUT THE UNITED STATES
OFFERED IN MULTIPLE
LANGUAGES**

Five Thematic Editions:

- Economic Perspectives
- Foreign Policy Agenda
- Global Issues
- Issues of Democracy
- Society & Values

REVIEW THE FULL LISTING OF TITLES AT
<http://usinfo.state.gov/pub/ejournalusa.html>